

From: EK-voorzitter <voorzitter@eerstekamer.nl>
Date: Monday, February 16, 2026, 10:49 AM
To: EK-postbus <postbus@eerstekamer.nl>
Subject: FW: Brief from the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights

Attachments:

№1 ENG.pdf
№1 UKR.pdf

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@ombudsman.gov.ua> **Namens** infomaterials
Verzonden: maandag 16 februari 2026 10:47
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@ombudsman.gov.ua>
Onderwerp: Brief from the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights

Ви нечасто отримуєте електронні листи з адреси 5.1.2.e @ombudsman.gov.ua. [Дізнайтеся, чому це важливо](#)

Dear Sir or Madam,

I hope this email finds you well!

Please receive attached a **Brief № 1 2026 "THE RIGHT TO BE"** from the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights, 5.1.2.e

Kind regards,

5.1.2.e 5.1.2.e

International Cooperation and European Integration Department
Secretariat of the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

THE RIGHT TO BE

№1
2026

Photo: REUTERS / Марко Діуріца

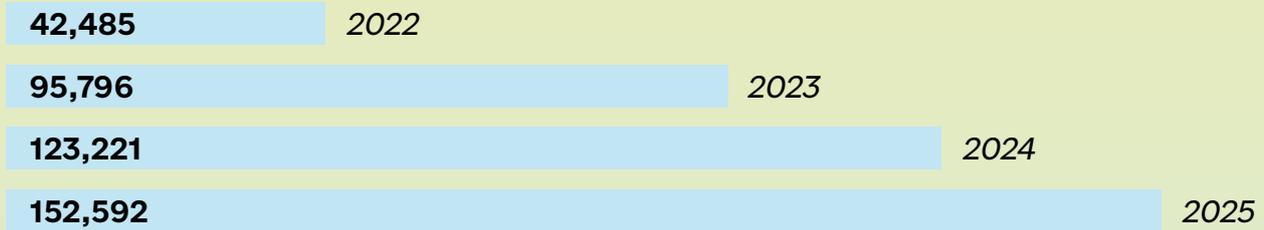
HUMAN RIGHTS: BETWEEN CHAOS AND LAW

2025 was a year when the chaos of war cut even deeper into people's everyday lives, yet the need for the law as a point of support also increased.

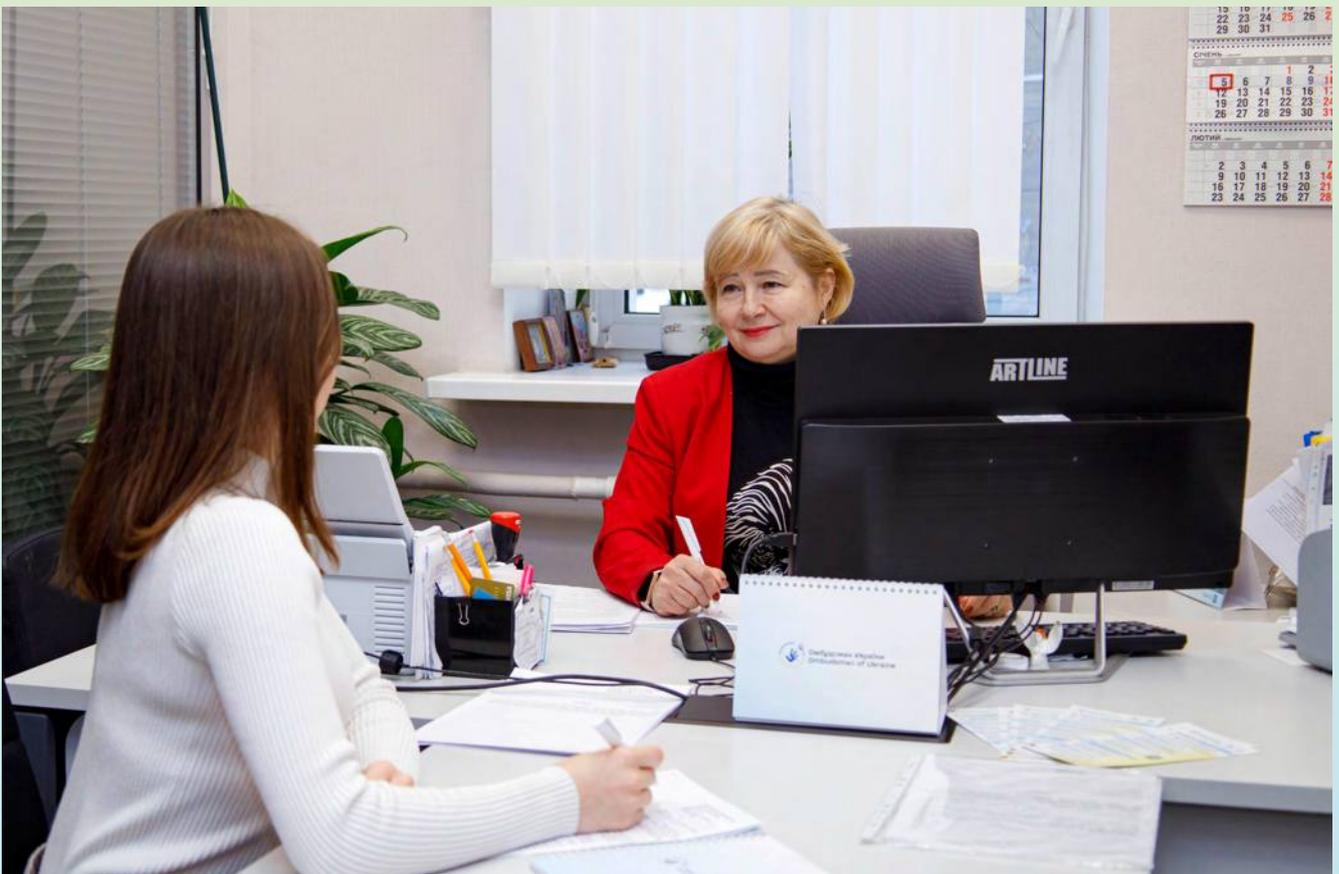
Compared to previous years, the number of appeals to the Office of the Ombudsman has increased again.

In 2025, there were over 152,500 appeals, which is 24% more than in 2024, 59% more than in 2023, and 260% more than in 2022.

In the first month of 2026, we have already received nearly
11,300 applications

A significant increase in the number of appeals is not just statistics, but an indicator of the fact that **citizens are increasingly seeking protection of their rights** in times of instability, violations, and uncertainty. This was also influenced by two other factors: the expansion of the network of Representations of the Commissioner and the increase in legal education of the population.

RIGHTS OF MORE THAN 1.5 MILLION PEOPLE

**have been restored upon consideration
of the appeals in 2025**

Issue No1, 2026

**Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine**

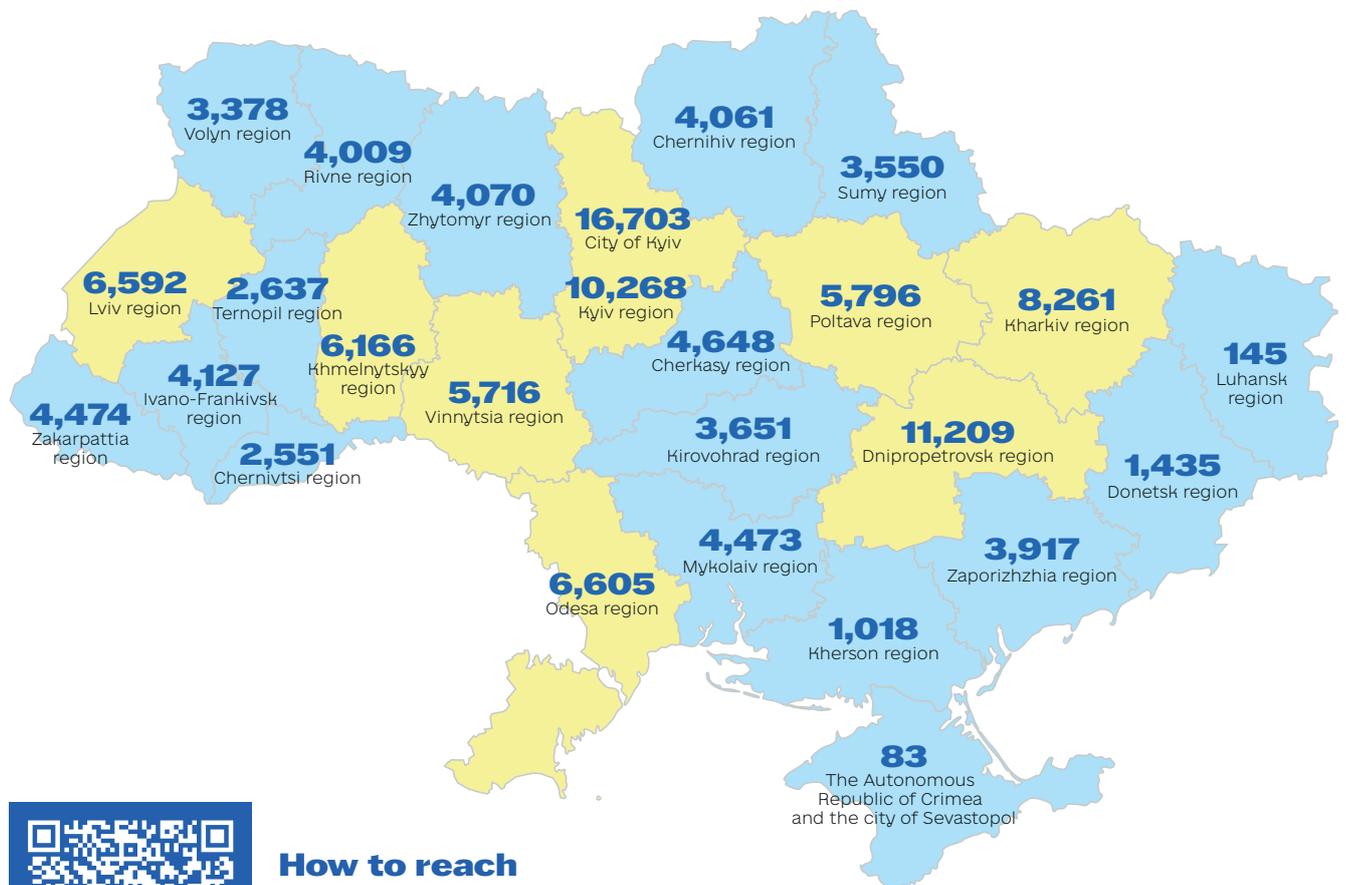
Some important figures of the activities of the Office of the Ombudsman activities in 2025:

- **6,161** proceedings were initiated.
- **4,920** positions on draft regulatory legal acts were provided.
- **4,546** monitoring visits were carried out.
- **151** submissions of the Commissioner were prepared.
- **30** protocols on the administrative offenses were drawn up.

WORK IN THE REGIONS UPHOLDS HUMAN RIGHTS

In 2025, the Office of the Ombudsman continued **to develop its regional network**. Representatives of Dmytro Lubinets, Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights, **work in all regions of Ukraine**. The Representative for Donetsk and Luhansk regions works in Dnipro, the Representative for Crimea works in Kyiv.

Number of appeals from the regions of Ukraine in 2025

How to reach the Regional Representations of the Commissioner?

Learn more about human rights protection
in the information brochure portal
of the Ombudsman's Office

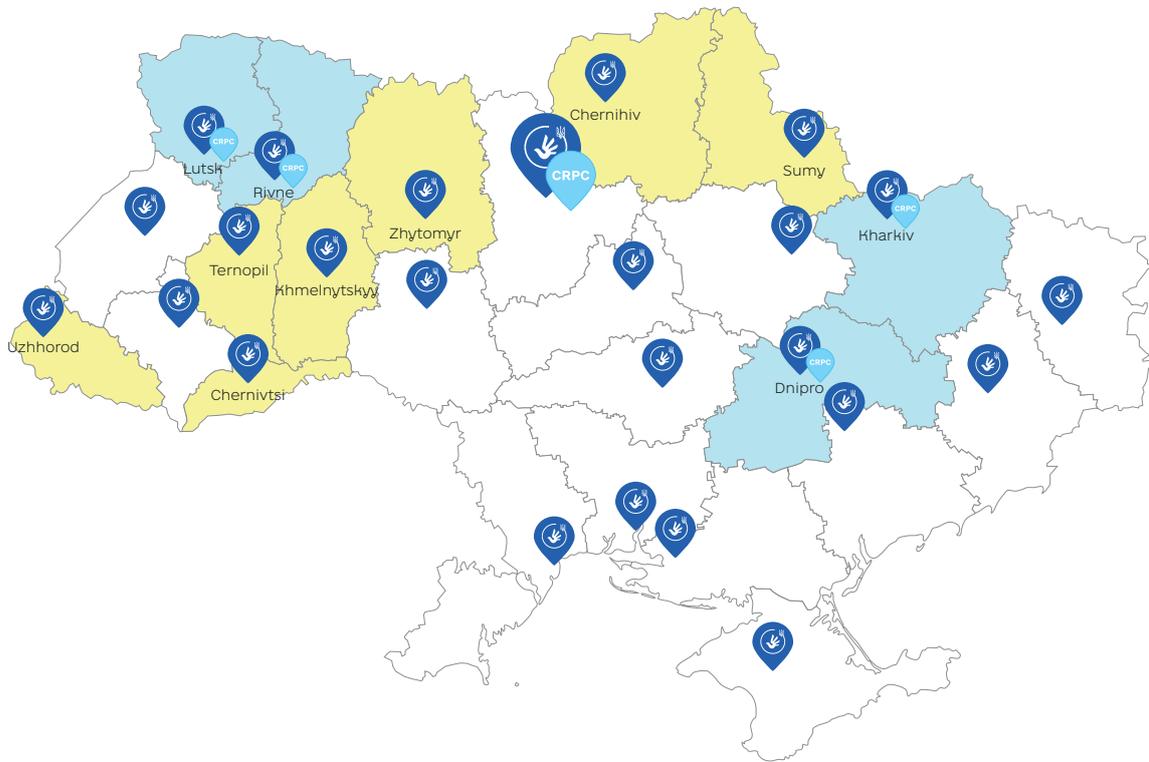
Уповноважений
Верховної Ради
України
з прав людини

HUMAN AND CHILD RIGHTS PROTECTION CENTERS: Places of Help

With the support of international partners, in 2025:

- **7 Human Rights Protection Centers** were opened in Zhytomyr, Sumy, Uzhhorod, Chernivtsi, Chernihiv, Khmelnytskyy, and Ternopil (a total of 10 Centers have already been opened across Ukraine);
- **4 Child Rights Protection Centers** were opened in Dnipro, Rivne, Lutsk, and Kharkiv (the Center in Kyiv had been opened in 2023).

#RussiaIsATerroristState

SCHOOL AND STUDENT OMBUDSMANS – THE FUTURE THAT IS CREATED NOW

The introduction of School and Student Ombudsmans was a response to the need to increase human rights awareness among youth. Their key tasks include **the protection of rights and the prevention of violations.**

School Ombudsmans have already been introduced in **16 regions of Ukraine.** The top 5 regions by number of those are Kirovohrad, Chernivtsi, Odesa, ^{5.1.2.e} and Ternopil regions. **Their total number across the country reaches 1,581 children.**

Student Ombudsmans are currently working in ^{5.1.2.e} Ternopil, Kharkiv, Khmelnytskyi, and Chernivtsi regions. **Their number is 45 young people.** This initiative will be implemented further.

Issue No1, 2026

NOT ONLY IN UKRAINE: Expansion of the Network Abroad

6 Representatives and **19 Advisors** of the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights work abroad.

- Armenia
- Austria
- Belgium
- Bulgaria
- Canada
- the Czech Republic
- Denmark
- Estonia

- ^{5.1.2.e}
- Germany
- Greece
- Italy
- Luxembourg
- Moldova
- North Macedonia
- Norway
- Poland

- Portugal
- Serbia
- Slovakia
- Spain
- Sweden
- United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
- USA

HUMAN RIGHTS PROTECTION IN THE SYSTEM OF BODIES IN THE SECURITY AND DEFENSE SECTOR: An Urgent Need

The direction of human rights protection in the security and defense sector:

- **44,783** appeals.
- **45** monitoring visits.
- **631** draft legal acts processed.
- **139** proceedings initiated.

This direction concentrated on improving legislation, protecting and restoring the rights of veterans, conscripts, military servicemen, family members of fallen defenders, prisoners of war, and missing Ukrainians.

MORE THAN 2,000 SERVICEMEN AND CIVILIANS HOME: Results of 2025

Constant attention was paid to the return of citizens of Ukraine home. During 2025, **10 exchanges were conducted**, during which **more than 2,000** people were released and returned to Ukraine.

6,422 UKRAINIANS,

of them **409 civilians,**
have returned home since the beginning of the full-scale invasion

During each exchange, employees of the Office of the Ombudsman record the **condition** in which citizens return home, interview them and collect evidence about the conditions of detention and treatment of Ukrainians in enemy captivity.

The Ombudsman of Ukraine, Dmytro Lubinets, maintains **communication on humanitarian issues** with the Russian Human Rights Commissioner. This primarily concerns mutual **information exchange on missing persons, assistance in visiting prisoners of war, and ensuring the rights of citizens are upheld.**

Within the framework of this communication, **5,000 parcels and about 5,000 letters have been sent to prisoners of war.**

SUPPORT IS IMPORTANT: Working with the Families of Prisoners of War and Missing Persons

Throughout 2025, around **610** meetings were organised in Kyiv and regions of Ukraine with relatives of Ukrainian POWs and missing persons, attended by over **39,000** people.

Separately, under the leadership of the Representatives of the Commissioner in **8** regions, regional working groups of the Coordination Headquarters for the Treatment of Prisoners of War are operating.

LEGISLATION: What Changes Have Been Made to Protect the Rights of Military Personnel and Their Families?

1. Investigations into cases of persons missing under special circumstances during the war have been simplified. Now, families of missing persons can exercise their rights more quickly, and in some cases, investigations are conducted at their place of residence. This change in legislation is one of the recommendations of the Commissioner in the 2024 Annual Report.

2. Ensured the right of families of deceased military personnel to receive a one-time cash benefit after the expiry of a three-year period from the date of death of the Defender. This decision was approved by Government Resolution No. 631. It was initiated by the Commissioner as a response to citizens' appeals.

3. Improved support for civilians released from Russian captivity, in particular assistance in renewing documents, providing medical care and other social services. At the initiative of the Commissioner, the Government approved Resolution No. 940.

4. Priority guarantees were introduced for civilians released from Russian captivity who need urgent state support until they obtain the status of persons whose deprivation of personal liberty as a result of armed aggression against Ukraine has been established. This includes providing such persons with medical care, psychological and rehabilitation support, free legal aid, essential items, a one-time financial assistance of 50,000 hryvnias, etc.

5. At the initiative of the Ukrainian Ombudsman Dmytro Lubinets, the Ministry of Social Policy has drafted a Law that would allow combatants and people with war-related disabilities **to receive 100% of their earnings** during illness, as well as during pregnancy and childbirth, if they have the necessary insurance experience. **The document is currently undergoing approval.**

Regarding veteran policy:

- Approximately **2,500 appeals** have been received from veterans and their families.
- **18% of them concerned delays of up to 6 months in the appointment and payment** of one-time financial assistance for deceased military personnel.

Systemic violations of veterans' rights were also identified: illegal restrictions on pensions, delays in establishing disability, failure to comply with housing provision standards, and the lack of a unified approach to honouring the memory of the deceased.

Separately, with the support of the Council of Europe, **monitoring of the compliance with veterans' rights was carried out in a number of regions of Ukraine** (Zakarpattia, Lviv, Chernivtsi, Khmelnytsky, Vinnytsia). Recommendations were developed for the authorities on the development of the infrastructure necessary for veterans.

IMPLEMENTATION OF MOBILISATION MEASURES: Human Rights First

The Ombudsman of Ukraine, Dmytro Lubinets, monitors possible violations of rights – both of citizens and of employees of the Territorial Centre for Recruitment and Social Support during mobilisation measures.

Based on the results of the Commissioner's appeals, the pre-trial investigation authorities entered information **about 34 cases** of violations of citizens' rights by officials of the Territorial Centre for Recruitment and Social Support, whose actions contained signs of criminal offences, into the Unified Register of Pre-trial Investigations.

PROTECTING CHILDREN'S RIGHTS — THE FOUNDATION ON WHICH A COUNTRY GROWS

In the area of child rights protection:

- **3,426** appeals.
- **831** monitoring visits.
- **421** draft regulatory and legal acts processed.
- **673** proceedings initiated.

Over 7,600 cases of restoration of rights

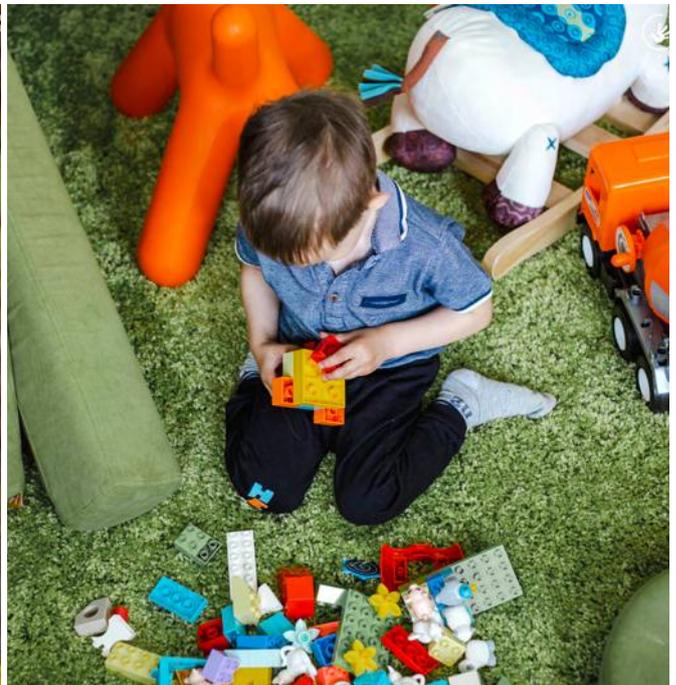
The work was aimed at restoring the key basic rights of the child — to life and safety, family upbringing, education, health care, social protection, dignified treatment and protection from violence.

Thanks to the intervention of the Commissioner, children were returned home, including a **unique case of the return of a three-year-old boy from Cairo**, who had been left there without his mother.

#RussiasATerroristState

ABOUT 2,000 CHILDREN WERE RETURNED

from the temporarily occupied territories and the Russian Federation as part of the Ukrainian President's Bring Kids Back UA initiative of 24 February 2022

The pupils of the Novopetrivska Special School from Mykolaiv region were successfully brought back. The children found themselves under occupation, then they were moved to Crimea, and later to Russia.

The teachers who were with the children, understanding the danger of living under enemy pressure, rescued all the children and left with them for Georgia, where they lived for more than three years. **In October 2025, the children returned to Ukraine.**

A LAW THAT WORKS FOR CHILDREN

1. One of the key changes is **the elimination of legislative conflict in granting the status of a child affected by war and armed conflict.** The Office of the Ombudsman received numerous appeals from families who were denied status due to contradictions between the Law of Ukraine “On the Protection of Children” and the government’s Procedure. After proceedings were initiated and submitted to the Ministry of Social Policy, the regulations were brought into line. The result is an expanded list of grounds for obtaining status and a simplified procedure. **Thousands of children have gained real access to protection.**

2. Another step forward was **the Law of Ukraine “On Mentoring.”** At a time when thousands of children lost their parents or family ties, **the state systematically recognised mentoring as a social service for the first time.** The law defined the rules and requirements for mentors and paved the way for both individual and corporate mentoring.

Protecting children’s rights during war is not about perfect laws. It is about the ability to make decisions in a timely manner!

TURNING THE STAND: Restoring the Rights of War Victims

In terms of protecting the rights of victims of armed aggression against Ukraine:

- **5,215** appeals.
- **1,946** monitoring visits.
- **225** draft regulatory and legal acts processed.
- **1,827** proceedings initiated.

In 2025, the Office of the Ombudsman focused on the systematic protection of the rights of IDPs, Ukrainians abroad and residents of temporarily occupied territories. **The rights of more than 41,600 people were restored.** Recommendations were prepared for the Government on **IDP support programmes, and the protection of the rights of citizens abroad** was strengthened through consultations, monitoring visits and analytical proposals. Separately, large-scale **legal awareness-raising work** was carried out **for war victims, as well as training for teachers working with children from TOT.**

REMOVAL OF BARRIERS FOR WAR-AFFECTED PERSONS: Legislative Amendments

1. At the request of the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights, **the procedure for establishing war-related disability status for persons injured in the TOT has been regulated.** In 2025, the Government adopted amendments allowing confirmation of this status for individuals from de-occupied territories. Additional amendments are currently under consideration by the Cabinet of Ministers to extend this right to persons affected in territories that remain under occupation.

2. **A unified mechanism for the payment of pensions and insurance benefits has been introduced for individuals** temporarily staying abroad, residing in temporarily occupied territories, or having left such areas. Following submissions by the Commissioner, the Cabinet of Ministers approved a procedure that allows IDPs to receive pension payments without requiring a certificate confirming their registration as IDPs, as supported by the Office of the Ombudsman.

LIFE WITHOUT RIGHTS: the Reality in Temporarily Occupied Territories

1. Systematic confiscation of property. On 9 December 2025, the Russian authorities adopted a law introducing a special procedure for recognising housing in the TOT of Ukraine as “ownerless”. Property may be transferred into the ownership of the occupation authorities without confirmation of the legal owner. It may be entered into special registers until 1 January 2030. Afterwards, it may be reassigned to other persons. Should the owner later come forward, the law formally provides for the possibility of compensation.

2. A Russian passport is not a choice, but coercion. Forced passportisation of the population continues in the TOT. It is used as a tool for integration into the political, legal, social and economic space of the Russian Federation. Public statements by representatives of the occupation administrations have been documented. They declare that obtaining a Russian passport is mandatory. Possible negative consequences for refusal are mentioned. These include the risk of forced eviction or deportation beyond the TOT.

3. Propaganda under control. Russia centralises media and restricts communications in the occupied territories. The Russian Federation continues to expand its information presence in the TOT of Ukraine. This is done by establishing and registering controlled print media outlets. Russian journalists and media managers are also deployed to work in these territories.

These actions are just a few examples of human rights violations! The Office of the Ombudsman systematically reports this information to international partners.

Special reports by the Commissioner have been prepared:

On the situation in the TOT

On access to education for children and youth from the TOT

LIFE IN DISPLACEMENT: Monitoring of IDP Living Conditions

In 2025, the Office of the Ombudsman conducted **804 monitoring visits** to temporary accommodation facilities for IDPs. **2,323 recommendations were issued.**

They addressed urgent issues such as:

- the unsuitability of bathrooms and showers for persons with reduced mobility;
- insufficient furniture for storing personal belongings;
- the need for repairs in living rooms and common areas;
- the lack of fire alarms and shelters.

SHELTERS ARE NOT JUST FOR SHOW, THEY ARE FOR SAVING LIVES

The Office of the Ombudsman works systematically to ensure that every shelter in Ukraine is safe, accessible, and suitable for use by all citizens.

1,066 monitoring visits were conducted. **3,838 recommendations were issued.**

The main topics addressed include provision of first aid kits, barrier-free access, sufficient water supplies, comfortable seating, and clear navigation signs.

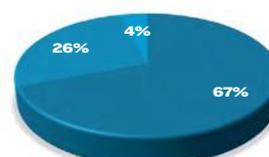
Regarding the implementation of the recommendations:

- **60%** – are in the process of being implemented;
- **24%** – have been implemented;
- **6%** – have been partially implemented;
- **6%** – have not been implemented.

Regarding the implementation of the recommendations:

- **67%** – are in the process of being implemented;
- **26%** – have been implemented;
- **4%** – have not been implemented.

CONCRETE RESULTS FOR PEOPLE: Restoration of Social and Economic Rights

In the area of protection of citizens' social and economic rights:

- **4,940** appeals.
- **90** monitoring visits conducted.
- **1,310** draft regulatory legal acts reviewed.
- **695** proceedings opened.
- **7** submissions were made by the Commissioner to state authorities and local self-government bodies.

In 2025, the rights of over 23,000 citizens were restored, including persons with disabilities, elderly persons, people affected by the Chernobyl disaster, adult former orphans, children deprived of parental care, families of deceased employees, and others.

IMPLEMENTATION OF RECOMMENDATIONS: Decisions of the Government and Central Authorities

As a result of work on the protection of social and economic rights, the central executive authorities **took into account the recommendations of the Commissioner**, which were provided:

→ **in two special reports aimed at the protection of rights of:**

1. adult persons who require care and guardianship

The Ministry of Justice has initiated the procedure for the ratification of the Convention on the International Protection of Adult Persons. An Operational Action Plan for 2025–2027 was also approved for the implementation of the Strategy for the Reform of Psychoneurological and Other Residential Institutions, as well as the Deinstitutionalisation of Care for Adults with Disabilities and Elderly Persons, to be completed by 2034.

2. citizens' access to clean and safe water

The Government approved the Operational Action Plan for 2025–2027 for the implementation of Ukraine's Water Strategy until 2050. The plan provides for the identification of areas vulnerable to nitrate accumulation in order to comply with the provisions of the Council of the European Economic Community Directive of 12 December 1991 on the protection of waters against pollution caused by nitrates from agricultural sources.

→ to draft regulatory legal acts aimed at the protection of rights of

▪ people affected by the Chernobyl disaster:

the list of specialised healthcare institutions providing treatment to such individuals has been updated.

▪ persons with disabilities and individuals not entitled to a pension:

1. specific deadlines have been set for the territorial offices of the Pension Fund of Ukraine. They must make decisions on the provision of state social assistance in the context of transferring these functions from social protection authorities;

2. the rehabilitation system for persons with disabilities has been improved. This was done through the introduction of an updated individual rehabilitation programme;

3. a new cause of disability has been introduced. It is deprivation of personal freedom as a result of armed aggression against Ukraine.

▪ employees of critical infrastructure facilities, civil servants, and local government officials:

the procedure for granting one-time financial assistance to this category of employees has been improved. This applies to those whose life and health have been harmed as a result of Russia's armed aggression. The right to such assistance arises even if the critical infrastructure facility is included in the Register of Critical Infrastructure Objects after the occurrence of the accident.

▪ consumers of housing and communal services:

the right of citizens using electricity for heating their homes to a preferential tariff has been ensured until 30 April 2026.

▪ citizens' access to cultural values and the preservation of cultural heritage:

the Strategy for the Development of Culture in Ukraine until 2030 has been approved.

Analytical report

on the observance of human rights during the assessment of a person's daily functioning

An Alternative Report to the fifteenth National Report of the Government of Ukraine on the implementation of the provisions of the European Social Charter (revised) for Group 1 on labour rights has been submitted to the Secretariat of the European Social Charter.

“This document was prepared by the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights based on parliamentary control data on the observance of citizens' labour rights, as well as information received from social dialogue parties, trade unions, employers' associations, state authorities, and enterprises of various forms of ownership. This comprehensive approach ensured an objective assessment of the situation in this area,” says the **Representative (Deputy) of the Commissioner for Social and Economic**

5.1.2.e

INTERNATIONAL COOPERATION: Peace Formula, Solutions, Support

The Office of the Ombudsman strengthens cooperation in the international arena: In 2025, Ukrainian Ombudsman Dmytro Lubinets and the Office's leadership held **154 meetings** with representatives of foreign diplomatic missions, delegations and organisations. The Ombudsman spoke at **12 international events**.

The Working Group on the Human Dimension, dedicated to point 4 of the Peace Formula, functions as a permanent platform for professional dialogue and coordination of efforts in the field of human rights protection, in particular in the process of returning three categories of Ukrainian citizens: children, unlawfully detained civilians and prisoners of war. **Under the co-chairmanship of Ukraine, Canada and Norway, 11 meetings of the Working Group were held, 4 of them in 2025.**

The International Coalition for the Return of Ukrainian Children, led by Ukraine and Canada, is a key international platform for coordinating efforts in this area. **The coalition brings together 46 member states and 4 observer countries.**

During 2025, the following organisations **joined the International Coalition:**

States:

- Andorra
- Monaco

International organisations:

- Council of Europe
- European Union
- OSCE Parliamentary Assembly

#RussiasATerroristState

WORK AT THE LEVEL OF NATIONAL HUMAN RIGHTS INSTITUTIONS

The Office of the Ombudsman of Ukraine has become a member of:

- European Network of Equality Bodies (**EQUINET**);

- the Commissioner took office as a member of the Board of Directors of the International Ombudsman Institute (**IOI**), of which the Ombudsman institution is a member

- work is ongoing to grant Ukraine observer status in the EU Agency for Fundamental Rights (**FRA**);

- the Commissioner became a member of the Board of the European Network of National Human Rights Institutions (**ENNHRI**) and an alternate member of the Board of the Global Alliance of National Human Rights Institutions (**GANHRI**). In addition, in August 2025, the Commissioner’s institution began preparations for re-accreditation by the Global Alliance of National Human Rights Institutions (GANHRI) in order to confirm its ‘A’ status. In October 2025, the necessary documentation was prepared and submitted for consideration during the 47th session of the GANHRI Accreditation Subcommittee.

STEPS TOWARDS EUROPE: Results of Work in the Field of European Integration

The Office of the Ombudsman has strengthened international cooperation in the context of Ukraine’s European integration:

- active dialogue continued with the EU Delegation to Ukraine and the EU Advisory Mission in Ukraine;
- **processed over 100 requests** in the European integration process;
- we participate in the official screening of legislation, in particular, we took part in two bilateral meetings between Ukraine and the European Commission, ensured the institution’s contribution to **Ukraine’s Report within the framework of the 2025 EU Enlargement Package**, and provided expert participation in the preparation of Ukraine’s **negotiating position on Chapter 23, ‘Judiciary and Fundamental Rights’**, joined in the development of Roadmaps on the rule of law and the functioning of democratic institutions, and the Action Plan for the protection of the rights of persons belonging to national minorities (communities) in Ukraine;
- joined interdepartmental and working (negotiating) groups: participated in a total of **5 meetings of the Interdepartmental Working Group** on Ensuring the Negotiation Process on Ukraine’s Accession to the EU and Adaptation of Ukrainian Legislation to EU Law, and **working (negotiating) groups** on the preparation of Ukraine’s negotiating positions during negotiations with the EU on the conclusion of the Agreement on Ukraine’s Accession to the European Union.

Issue No1, 2026

UKRAINIAN CITIZEN IMPRISONED ABROAD: Protecting His Rights

Serhiy Kuznetsov, a Ukrainian citizen, was detained in Italy in connection with the sabotage of the Nord Stream gas pipelines. Due to inadequate conditions of detention and lack of a proper diet, he went on hunger strike. **Following the intervention of the Office of the Ombudsman of Ukraine**, including appeals to the EU and Italian authorities, his rights were restored.

In November 2025, Serhiy Kuznetsov was transferred to Germany. The Ukrainian Ombudsman continued to defend his rights by appealing to the competent authorities and human rights institutions. Despite the documented violations of the conditions of detention, **the case remains under constant scrutiny.**

PROTECTION WITHOUT EXCEPTIONS: How Equality Mechanisms Worked

In terms of protecting equal rights and freedoms, the rights of national minorities, political and religious beliefs:

- **1,756** appeals.
- **70** monitoring visits.
- **365** draft regulatory and legal acts processed.
- **199** proceedings have been opened.

LEGISLATIVE CHANGES — REMOVING BARRIERS TO ACCESSING RIGHTS AND SERVICES

- 1. Regulated the issuance of foreign passports** made out in the name of a child to one of the parents or another authorised person.
- 2. The possibility of employees of the State Migration Service of Ukraine travelling with mobile stations to receive documents in remote, hard-to-reach or war-affected settlements, as well as for persons who were held captive due to armed aggression, has been confirmed.**
- 3. The State Standard for Consulting on Housing Adaptation for Persons with Disabilities and Limited Abilities** was approved; its adoption was recommended by the Commissioner in his 2024 Annual Report.

PROTECTING THE RIGHTS OF NATIONAL MINORITIES: Key Aspects

In 2025, the Office of the Ombudsman focused its work in the field of protecting the rights of national minorities on **overcoming systemic barriers to access to documentation, basic rights and public services:**

- **pilot project to document members of the Roma minority in Mukachevo: 302 individual cases processed:** 159 people received passports, 83 people received birth certificates, and 68 received legal assistance. We also prepared 12 recommendations for the authorities, updated the Roadmap for Documentation, and created an analytical report on key barriers and opportunities for scaling up.
- **project “Social Atlas of Roma Communities in Zakarpattia”:** 530 Roma households were surveyed, and data on 1,373 adults and 1,538 children in a number of communities was collected. **An educational component** was

implemented: 7 events were held in 6 local communities with the participation of over 120 representatives of the Roma community, including Roma mediators. An information guide for Roma families was developed and distributed.

- approved **comprehensive methodological recommendations for conducting monitoring visits** and non-residential inspections regarding compliance with the rights of national minorities (communities) and indigenous peoples of Ukraine.

Of the 75 recommendations, 76% have been implemented or are in the process of being implemented – results of the implementation of the recommendations of the Special Report of the Commissioner on the observance of the rights of national minorities (communities) and indigenous peoples in the context of the Russian Federation’s armed aggression against Ukraine.

! Low levels of progress were recorded in the area of documentation and combating discrimination.

GUARANTEES OF LEGALITY IN PRESERVING RELIGIOUS HERITAGE

In 2025, the **Office of the Ombudsman joined the Commission** for the verification of the historical and scientific value of the remains of the Venerable Pechersky in the Near and Far Caves of the National Reserve ‘Kyiv-Pechersk Lavra’.

During the year, **22 working visits were made, during which 63 sites in the Near Caves and 34 sites in the Far Caves were inspected.** This ensured the transparency and legitimacy of procedures and the preservation of religious heritage sites.

URGENT SUPPORT FOR SURVIVORS OF THE CRSV: Over a Thousand People Have Received Reparations

Special attention is paid to protecting survivors of domestic and sexual violence, including violence related to armed conflict: shelters have been strengthened, local response mechanisms have been updated, and criminal proceedings have been initiated.

The Pilot Project on Providing Urgent Interim Reparations to Survivors of Conflict-Related Sexual Violence, implemented by the Global Fund for Survivors of Violence, received **1,208 applications from individuals** who were likely survivors of conflict-related sexual violence. **The representative of the Commissioner, Oleksandr Osipov,** was a member of the Supervisory Board of this project.

- **Reparations were agreed for more than 1,000 survivors, including 726 men, 331 women and 23 children.**

AFTER ALMOST 20 YEARS: St. Nicholas Roman Catholic Church in Kyiv Returned to the Religious Community

The religious community of the Parish of St. Nicholas in Kyiv appealed to the Ukrainian Commissioner regarding the Ministry of Culture's failure to enforce a court decision to transfer the Church to the parish's use. Despite instructions from the President of Ukraine and a memorandum signed with the Ministry of Culture of Ukraine, for many years the Church remained a "concert venue" rather than a fully functioning place of worship.

The Office of the Ombudsman took the case under its supervision: sent formal inquiries, clarified the circumstances, and conducted a monitoring visit to the Church. It was identified and documented that the Church was in an emergency condition.

As a result of all the measures taken by the Office of the Ombudsman, justice prevailed: **on 6 January 2026, St. Nicholas Roman Catholic Church was finally transferred to the religious parish.**

#RussiasATerroristState

ELECTIONS DURING AND AFTER THE WAR: Security, Rights, and Public Trust

Any decisions regarding the electoral process must be based on the following:

- the Constitution and laws of Ukraine; in particular, elections must be held after the termination of martial law;
- genuine security guarantees for voters, candidates, members of election commissions, and electoral infrastructure;
- the ability to ensure elections for everyone, including internally displaced persons, military personnel, Ukrainians abroad, residents of frontline areas, and, in particular, people living in the temporarily occupied territories.

- **Online voting is currently impossible due to security, technical, and legal risks.** Digital tools may be used solely to simplify voter registration, but not for the voting process itself.

The Ukrainian Commissioner Dmytro Lubinets, his Representative (Deputy) of the Commissioner for Equal Rights and Freedoms, Rights of National Minorities, Political and Religious Beliefs, Oleksandr Osipov, as well as the Commissioner's Advisers in relevant areas, have joined the Working Group tasked with preparing legislative proposals on the organisation of elections during a special period and post-war elections.

HUMAN RIGHTS UNDER CONDITIONS OF DEPRIVATION OF LIBERTY:

Protection and Oversight

Implementation of the National Preventive Mechanism functions:

- **626** monitoring visits.
- **46** draft legal acts reviewed.
- **62** submissions by the Commissioner.
- **861** inquiries and initiative letters.
- **10** criminal proceedings were initiated, based on reports from the Commissioner's Representative.

A few examples of changes:

1. Amendments were made to the Law of Ukraine “On Social Services,” requiring social service providers in places of deprivation of liberty to register in the State Register. Liability was established for providing services without registration.

2. New rules have been developed for boarding schools and care homes for the elderly and people with disabilities to improve sanitary conditions and the work of medical staff. In addition, amendments were initiated to align the salaries of medical workers in social service institutions with those in general healthcare facilities.

3. Amendments to the rules for boarding schools and social service institutions were initiated to:

- replace discriminatory terminology regarding people with disabilities with modern terms compliant with national legislation and international standards;
- improve the procedures for accounting and using pensions and social benefits for residents of boarding schools, including legally incapacitated adults, ensuring that funds are used properly and transparently.

4. Legislative changes were initiated to implement an electronic system of record-keeping and monitoring in penitentiary institutions. This system will track the movement of inmates and convicted persons between cells and facilities, and monitor the operation and technical condition of video surveillance.

An automated system for the NPM has been created

Its primary objective is to make the NPM's work more effective and transparent. To achieve this, the system improves the collection, processing, and analysis of data, streamlines internal workflows and the organisation of monitoring activities, and strengthens the NPM's institutional capacity. **The automated system is currently undergoing testing,** with its official launch scheduled for January 2026.

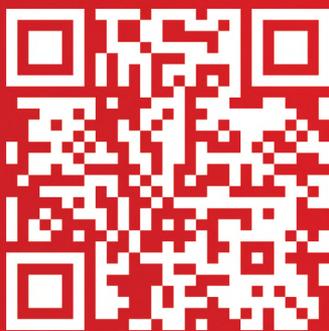

THREE PILOT PROJECTS — ONE GOAL: the Protection of Human Rights

The Office of the Ombudsman has implemented three key pilot projects:

- 1. Regional NPM groups. Civil society monitors were involved in visits to places of deprivation of liberty:** **76** visits were carried out across 19 regions of Ukraine, reports were prepared, and recommendations were submitted to the authorities.
- 2. Interaction with supervisory commissions of regional and district state administrations.** Within this project, **7** follow-up visits were conducted in Kyiv, Odesa, Ivano-Frankivsk, Chernihiv, and Volyn regions, contributing to improved coordination and oversight of human rights compliance at the local level.
- 3. Systematic monitoring at the Kyiv pre-trial detention centre.** Together with NPM civil society monitors, **70** visits were conducted to assess detention conditions and the observance of the rights of convicted persons and those held in pre-trial detention.

In addition, in cooperation with the charitable foundation “Let’s Help”, a training project titled “**Human Rights in Geriatric Institutions**” was implemented. The project included 10 training sessions across various regions of Ukraine to raise staff awareness of the rights of elderly people and persons with disabilities.

moscowconvention.com

ACCESS TO INFORMATION AS THE FOUNDATION OF DEMOCRACY

In the area of information rights protection:

- **18,621** reports in this area.
- **4,136** appeals.
- **2,580** proceedings.
- **356** monitoring visits.
- **104** inspections on personal data protection.
- **72** orders based on the results of personal data protection inspections.
- **901** draft regulatory and legal acts processed.
- **3** submissions by the Commissioner.
- **13** protocols for violations of the requirements of the Law of Ukraine “On Access to Public Information” (Article 212-3 of the Code of Ukraine on Administrative Offences).
- **1** protocols for failure to comply with the lawful requirements of the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights (Article 188-40 of the Code of Ukraine on Administrative Offences).

BEST PRACTICES FOR RESPECTING CITIZENS’ INFORMATION RIGHTS

→ **Scandal involving the Defender’s data: passport details, tax identification number (TIN), and home address made publicly available**

A soldier contacted the Office of the Ombudsman in connection with the illegal dissemination of his personal data on the Internet, in particular through Telegram bots. The information disclosed included the applicant’s surname, first name and patronymic, date of birth, taxpayer identification number, passport details, residential address and telephone number. The personal data of other individuals was also disseminated. Based on the evidence of a criminal offence, the materials were forwarded to the National Police of Ukraine, which entered the information into the Unified Register of Pre-trial Investigations and launched a pre-trial investigation.

→ **“Ukrposhta” has suspended in-person customer service during the war**

“Ukrposhta” posted information about the temporary suspension of in-person customer service due to the introduction of martial law in Ukraine and for security reasons. Following the Ombudsman’s response, the company announced that it was preparing updated rules for customer service for 2026, taking into account the recommendations.

→ **The Office of the Ombudsman ensured a journalist's access to public information**

The Kamianets-Podilskyi City Council did not provide a journalist from ZHAR.INFO with information about deputies' foreign trips. **Only after the intervention of the Office of the Ombudsman** was the right to access information restored, and the administrator provided the journalist with the requested information.

→ **Tariffs were increased and the figures were hidden: the director of the management company was fined after the Commissioner's intervention**

After a citizen appealed to the Commissioner, a violation of the right to access information by the housing construction corporation "Upravdom" was established. The company refused to provide economic justification for the increase in the cost of services and ignored the official explanations of the Office of the Ombudsman. **The director of the cooperative was brought to justice: the Podilskyi District Court of Kyiv found him guilty and imposed an administrative fine.**

→ **The Office of the Ombudsman continues to protect the rights of veterans and citizens to access important information**

A combatant, war veteran and person with a war-related disability appealed to the Office of the Ombudsman due to the refusal of the Holosiivskyi District State Administration to provide copies of documents regarding two unauthorised structures in Holosiivskyi Park. **After the intervention of the Office of the Ombudsman**, the District State Administration reconsidered the request and provided all the necessary information, restoring the veteran's right to access public information.

#RussiasATerroristState

RESPECT FOR INFORMATION RIGHTS: 106 Educational Events

- These are **training sessions** for the Central Election Commission, the National Police, the All-Ukrainian Association of Territorial Communities, the National School of Judges, the Patrol Police, the State Audit Service, the Pension Fund, the Ukrainian Red Cross Society, and other organisations.
- **Course "Training programme for data protection officers (DPOs) in Ukrainian state institutions"** (in cooperation with the Higher School of Public Administration, supported by ESTDEV and Proud Engineers).
- **Educational series for data protection officers (DPOs)** on "Diia.Education" and on EU educational portals (supported by the EU4DigitalUA project).
- Training sessions at the **Summer School of Coaching Skills** on personal data protection and access to public information.
- **Translations of European Data Protection Board (EDPB) decisions** with the support of GIZ and within the framework of the project "Reengineering Public Services in the Eastern Partnership".

In the area of protecting the right to a fair trial and procedural rights:

- **7 164** appeals received.
- **109** proceedings initiated by the Commissioner.
- **733** draft legal acts reviewed.
- **403** monitoring observations.
- **11** submissions by the Commissioner.
- **1** constitutional submission by the Commissioner.
- **81** criminal proceedings initiated based on inspections conducted by the Commissioner.

CONCRETE EXAMPLES OF WORK: the Law as the Foundation

→ Procedural rights in civil and administrative proceedings

704 cases of the Kyiv District Administrative Court were not included in the list of cases to be transferred to other courts, which violated individuals' right to access justice. The Commissioner appealed to the State Judicial Administration, which subsequently initiated a review of the cases. As a result, 710 such cases were identified and transferred for automated distribution, **thereby restoring the rights of 287 individuals and 430 legal entities.**

→ Procedural rights in criminal proceedings

The Commissioner was approached by the mother of a five-year-old girl from the Chernihiv region regarding inaction in a case of long-term non-payment of child support by the father, **whose debt exceeded 120,000 hryvnias.** Following the Commissioner's appeal to the regional prosecutor's office, the decision to close the case was overturned, **the investigation was resumed**, and the father was formally notified of suspicion. The case was subsequently referred to court.

LEGISLATION AND INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS STANDARDS

1. Strengthening guarantees of access to free legal aid for detainees and convicted persons. The obligation of penitentiary administration to ensure that **convicted persons have access to a lawyer within 24 hours** of the imposition of a disciplinary sanction was established. Proceedings must be suspended until legal assistance is provided.

2. Amendments to the internal regulations of pre-trial detention centres (SIZO). These amendments **set out the procedures** for detainees and staff of the pre-trial detention centres of the State Penitentiary Service of Ukraine to process and receive pensions for persons held in pre-trial detention in accordance with pension legislation. In addition, the Commissioner appealed to the Ministry of Social Policy, after which the Pension Fund of Ukraine developed and adopted Resolution No.13-1 in March 2025. This regulation established **the procedure for in-person reception at SIZO and penitentiary institutions** and ensured the exercise of pre-trial detainees' right to pension benefits.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS: Protection Dimension

The Office of the Ombudsman provides **ongoing communication and expert support** in Ukraine's interstate cases against Russia. In particular, in matters concerning violations by the Russian Federation of IHL requirements regarding Ukrainian prisoners of war, civilians and children.

A landmark decision was made on 9 July 2025 by the Grand Chamber of the ECHR in the interstate case **"Ukraine and the Netherlands v. Russia"**, in which it upheld almost all of Ukraine's complaints against the Russian Federation.

- **The ECHR stated** that the events in Ukraine are unprecedented in the history of the Council of Europe. The nature and scale of the violence, as well as ominous statements about Ukraine's statehood and independence, pose a threat to peaceful coexistence in Europe.
- **Particular emphasis was placed on the problem of the abduction and illegal transfer of Ukrainian children.** In its conclusions, the Court referred to evidence confirming the systematic nature of these violations. In particular, the ECHR took into account the data presented by the Commissioner in the special report entitled "UNBLOOMED" (2023). The Court also took into account the Commissioner's public comments and statements made in the media and on international platforms.

COURT DECISIONS CANNOT WAIT UNTIL THE END OF THE WAR

Today, Ukraine has **a legislative provision in place that completely suspends the enforcement of any court decisions** against authorities and legal entities involved in the defence of the state. This moratorium is provided for in paragraph 22 of section 10-2 of Chapter XIII, "Final and Transitional Provisions" of the Law of Ukraine "On Enforcement Proceedings". The established moratorium leads to the levelling of both the rights protected by the court and the very right to judicial protection in terms of ensuring the proper enforcement of non-property court decisions by the state during the period of martial law in Ukraine.

Considering this a violation of human rights, **the Ombudsman of Ukraine, Dmytro Lubinets, appealed to the Constitutional Court of Ukraine. Currently, the Constitutional Court has opened proceedings on the basis of the Commissioner's submission.**

HUMANITARIAN MANDATE CANNOT BE NEUTRAL TO TERROR

During his working visit to Geneva, the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights **Dmytro Lubinets met with the President of the ICRC** ^{5.1.2.e}

“ I expressed my principled disagreement and deep emotional outrage at the statement made by the ICRC Regional Director for Europe and Central Asia. Formulations that place the aggressor state and the defending state on the same level are unacceptable and, at this level, even dangerous,” **Dmytro Lubinets** wrote.

He emphasised:

- **Russia is waging war and deliberately targeting Ukraine’s energy infrastructure**, leaving millions of people without heat, light and water in severe frost. Our citizens, especially children, are freezing in kindergartens, schools, on the streets and at home.
- **Russia is targeting educational institutions, hospitals and residential buildings.** For example, on 9 January, a Russian drone hit our colleague’s house. A medic who was saving lives after the attack was killed in the shelling. The man fled from the Russians in the temporarily occupied ^{5.1.2.e} but died a horrible death in Kyiv – under the rubble. This is not an abstract confrontation, but a deliberate tactic of terror against civilians.

“ I invited the ICRC leadership to visit Ukraine and see the consequences of Russian strikes with their own eyes. For example, to spend a day in our office and understand how people work in such conditions. And how they live in homes where there is only three hours of light a day, where the temperature indoors is +7 at best – as it is now on the streets of Geneva. Perhaps then the words on paper will once again correspond to reality,” **the Commissioner** noted.

During the meeting, they also discussed key issues:

- the issue of ICRC access to Ukrainian prisoners of war and unlawfully detained civilians, as well as the organisation’s involvement in their verification;
- the establishment of an effective system for searching for missing persons;
- the ICRC’s support for Ukrainian citizens who want to leave the TOT;
- the issue of prisoner exchange, which was given a lot of time.

“ The ICRC needs access. But first and foremost, it needs access to Ukrainian prisoners of war and civilians who are being unlawfully detained by Russia. This is the organisation’s mandate. And it is precisely the lack of systematic access to our people in captivity for years that undermines trust in the ICRC. I draw the attention of the ICRC leadership to the fact that **Ukraine expects the international organisation to consistently implement its humanitarian mandate!**” – notes **the Commissioner**.

RUSSIA IS TURNING WINTER INTO A WEAPON:

Strikes on Civilian and Critical Infrastructure

Strikes on energy, water supply and heating networks are not “collateral damage” but a **deliberate strategy**: to leave cities without light, heat and water in the cold, forcing people to survive in conditions incompatible with normal life. Russia is striking the energy and heating infrastructure in Kyiv and Kyiv region, Kharkiv region, Dnipropetrovsk region, and other regions.

- In the homes of residents of Kyiv, the capital of Ukraine, due to constant shelling and the lack of heat and electricity, the air temperature can reach +2 degrees Celsius.
- Some people have been without electricity for up to five days!

#RussiaIsATerroristState

People receive food and warmth at “Points of Invincibility”.

2025 HAS BEEN THE DEADLIEST YEAR FOR CIVILIANS

Russia commits the most serious crimes on a daily basis and systematically violates international humanitarian law. Due to regular strikes on peaceful cities since 24 February 2022:

- more than 14,700 civilians have been killed and more than 39,500 wounded;
- Russia has killed about 670 children and injured more than 2,300.

■ In 2025, 2,514 people were killed and over 12,000 wounded. This is 31% more than in 2024. The heaviest strikes were on peaceful cities, including Kyiv, Ternopil, Kryvyi Rih, and Sumy.

Material damage included:

- more than 250,000 residential buildings were damaged or destroyed;
- 4,456 educational institutions were damaged by bombing and shelling, 408 of which were completely destroyed;
- 2,551 facilities, including 817 healthcare institutions, were damaged or destroyed;
- 1,640 cultural heritage sites and 2,446 cultural infrastructure facilities damaged and destroyed;
- more than 700 religious sites have been destroyed, including 53 that have been completely destroyed.

■ For the first time since World War II, Russia struck the Kyiv-Pechersk Lavra. This happened on the night of 24 January 2026.

The National Reserve, included in the UNESCO World Heritage List, which survived centuries, empires and wars of the 20th century, became a target in the 21st century!

The destruction of shrines under international protection is a gross violation of international humanitarian law, in particular the provisions of the 1954 Hague Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict.

THESE ACTIONS ARE TERROR AND GENOCIDE AGAINST THE UKRAINIAN PEOPLE!

Russia must be stopped now, otherwise the question arises:

will the world learn from history, or will it again allow genocide to become the «norm»?!

Photo: Libkos

Омбудсман України Ombudsman of Ukraine

2025 shall be the year of justice for Ukraine and the entire free world,
the year of bringing the Russian Federation to justice for war crimes.
We are thoroughly documenting every violation
so that the perpetrators are punished.

Peace for Ukraine must be just.

#StandWithUkraine

5.1.2.e

5.1.2.e

**Ukrainian Parliament Commissioner
for Human Rights**

5.1.2.e

@ombudsman.gov.ua

Hotline of the Ukrainian Parliament
Commissioner for Human Rights **0 800 50 17 20**
or by e-mail 5.1.2.e@ombudsman.gov.ua

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ПРАВО БУТИ

№1
2026

МІЖ ХАОСОМ І ЗАКОНОМ — ПРАВА ЛЮДИНИ

2025 рік став роком, коли хаос війни ще глибше врізався в повсякденне життя людей, але водночас зросла й потреба в законі як точці опори.

Порівняно з попередніми роками до Офісу Омбудсмана знову зросла кількість звернень.

У 2025 році їх було понад 152 500, що на 24% більше, ніж у 2024 році, на 59% більше, ніж у 2023 році, і на 260% більше, ніж у 2022 році.

За перший місяць 2026 року до нас надійшло вже близько
11 300 звернень

42 485

2022 рік

95 796

2023 рік

123 221

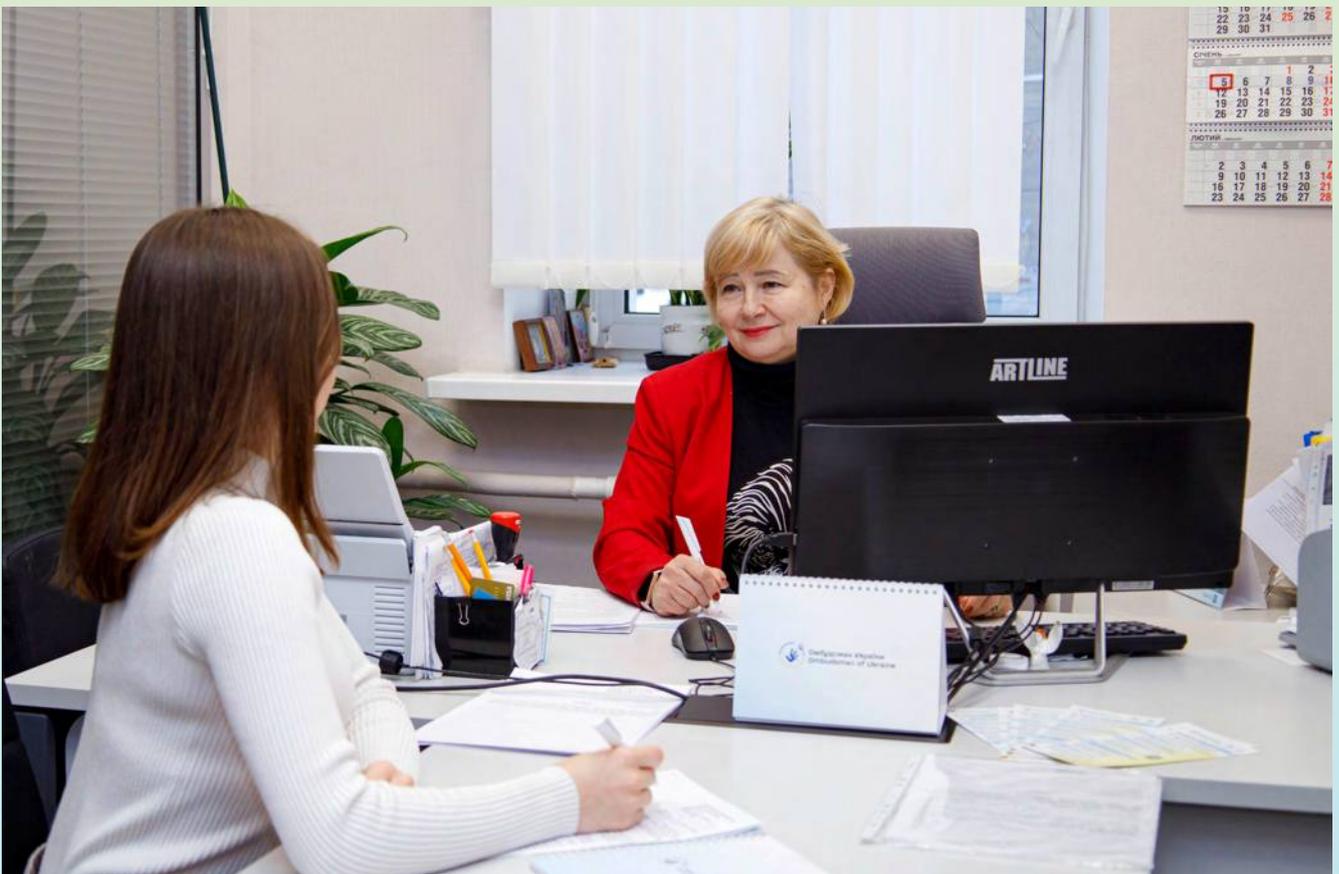
2024 рік

152 592

2025 рік

Значне збільшення кількості звернень — це не просто статистика, а показник того, що **громадяни дедалі частіше шукають захисту своїх прав** у часи нестабільності, порушень і невизначеності. На це вплинули також інші два фактори: розширення мережі Представництв Уповноваженого та збільшення правопросвітництва населення.

#RussiansATerroristState

**ПРАВА ПОНАД
1,5 МІЛЬЙОНА
ОСІБ ПОНОВЛЕНІ
за результатами розгляду звернень
у 2025 році**

Випуск №1, 2026

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

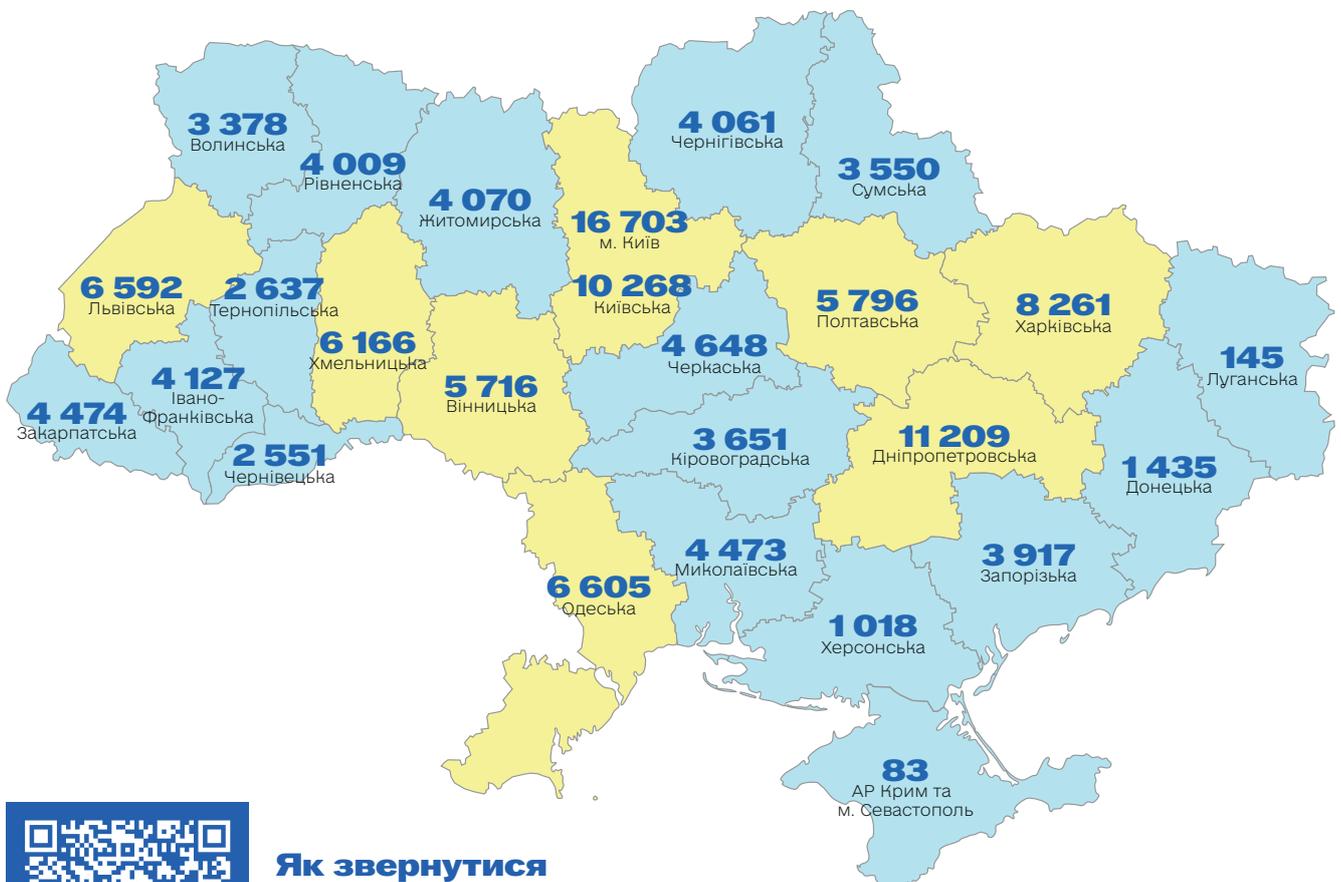
Серед важливих цифр діяльності Офісу Омбудсмана у 2025 році:

- Відкрите **6 161** провадження.
- Опрацьовано **4 920** позицій до проєктів нормативно-правових актів.
- Здійснено **4 546** моніторингових візитів.
- Підготовлено **151** подання Уповноваженого.
- Складено **30** протоколів про вчинення адміністративних правопорушень.

РОБОТА В РЕГІОНАХ ПОСИЛЮЄ ПРАВА ЛЮДИНИ

У 2025 році Офіс Омбудсмана продовжував **розвивати регіональну мережу**. Представники Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Дмитра Лубінця **працюють у всіх регіонах України**. Представник по Донецькій і Луганській областях – у Дніпрі, Представник по Криму – у Києві.

Кількість звернень з регіонів України у 2025 році

Як звернутися
до регіональних
Представництв
Уповноваженого?

Більше про захист прав –
на порталі інформаційних брошур
від Офісу Омбудсмана

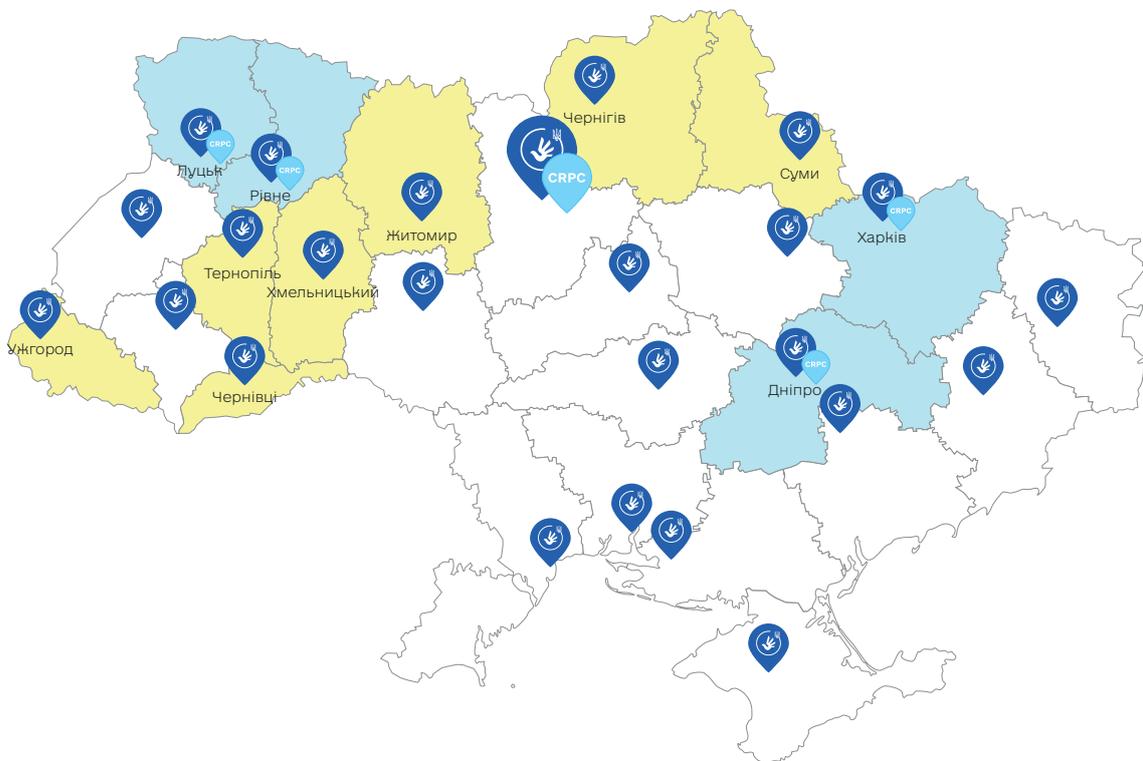
Уповноважений
Верховної Ради
України
з прав людини

ЦЕНТРИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ДИТИНИ: простори допомоги

За підтримки міжнародних партнерів у 2025 році відкрили:

- **7 Центрів захисту прав людини** у Житомирі, Сумах, Ужгороді, Чернівцях, Чернігові, Хмельницькому, Тернополі (всього 10 Центрів вже відкрито по Україні);
- **4 Центри захисту прав дитини** у Дніпрі, Рівному, Луцьку, Харкові (в м. Києві відкрито у 2023 році).

#RussiasATerroristState

ШКІЛЬНІ ТА СТУДЕНТСЬКІ ОМБУДСМАНИ – МАЙБУТНЄ, ЯКЕ ТВОРИТЬСЯ ЗАРАЗ

Поява Шкільних і Студентських Омбудсманів – відповідь на потребу дати дітям і молоді знання про права людини. Ключова роль – **захист прав і профілактика порушень**.

Шкільні Омбудсмани уже започатковані у **16 областях України**. ТОП-5 регіонів за кількістю: Кіровоградська, Чернівецька, Одеська, Івано-Франківська, Тернопільська області. Їхня загальна кількість по всій країні сягає **1581 дитина**.

Студентські Омбудсмани наразі створені в Івано-Франківській, Тернопільській, Харківській, Хмельницькій, Чернівецькій областях. Їхня кількість – **45 молодих людей**. Ця ініціатива буде впроваджуватися далі.

НЕ ЛИШЕ В УКРАЇНІ, АЛЕ Й ЗА КОРДОНОМ: розширення мережі

За кордоном працюють **6 Представників** та **19 Радників** Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Австрія
 Бельгія
 Болгарія
 Вірменія
 Греція
 Грузія
 Данія
 Естонія
 Іспанія

Італія
 Канада
 Люксембург
 Молдова
 Німеччина
 Норвегія
 Північна Македонія
 Польща
 Португалія

Сербія
 Словаччина
 Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії
 США
 Чехія
 Швеція

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В СИСТЕМІ ОРГАНІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ: нагальна потреба

Із напрямку захисту прав у секторі безпеки та оборони:

- Звернень – **44 783**.
- Моніторингових візитів – **45**.
- Опрацьованих проєктів нормативно-правових актів – **631**.
- Відкрито **139** проваджень.

Напрямок працював над вдосконаленням законодавства, захистом і відновленням прав ветеранів, військовозобов'язаних, військових, членів родин загиблих оборонців, військовополонених і зниклих безвісти українців.

ПОНАД 2000 ВІЙСЬКОВИХ І ЦИВІЛЬНИХ УДОМА: результати 2025 року

Незмінно приділялася увага поверненню додому громадян України. Упродовж 2025 року провели **10** обмінів, під час яких звільнили та повернули в Україну понад **2000** людей.

6 422 УКРАЇНЦІВ,

серед яких – **409 цивільних осіб**
повернулися додому від початку повномасштабного вторгнення

Під час кожного обміну працівники Офісу Омбудсмана фіксують стан, у якому повертаються громадяни додому, опитують і збирають свідчення про умови утримання та поводження з українцями у ворожому полоні.

В Омбудсмана України Дмитра Лубінця зберігається **комунікація з гуманітарних питань** з російською уповноваженою з прав людини. Вона стосується передусім взаємного інформування про **зниклих безвісти осіб, сприяння у відвідуванні полонених, забезпечення реалізації прав громадян.**

У межах цієї комунікації за весь час **передали 5000 посилок для військовополонених, а також близько 5000 листів для військовополонених.**

ПІДТРИМКА ВАЖЛИВА: робота з родинами військовополонених і зниклих безвісти

Упродовж 2025 року організували близько **610** зустрічей у Києві та регіонах України з рідними полонених і зниклих безвісти українців, в яких взяли участь понад **39 000** осіб.

Окремо під керівництвом Представників Уповноваженого у **8** областях працюють регіональні робочі групи Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими.

ЗАКОНОДАВСТВО: що вдалося змінити для захисту прав військових та їхніх родин?

1. Спростили розслідування справ про зникнення безвісти за особливих обставин осіб під час війни. Тепер родини зниклих безвісти можуть реалізувати свої права швидше, а розслідування в окремих випадках проводиться за місцем їх проживання. Це зміна до законодавства – одна із рекомендацій Уповноваженого у Щорічній доповіді за 2024 рік.

2. Забезпечили право родин загиблих військових на отримання одноразової грошової допомоги після спливу трирічного строку від дати загибелі або смерті Захисника чи Захисниці. Це рішення затверджене постановою Уряду № 631. Воно було ініційоване Уповноваженим як крок на реагування на звернення громадян.

3. Удосконалили підтримку цивільних осіб, звільнених з російської неволі, зокрема сприяння у поновленні документів, надання медичного забезпечення та інших соціальних послуг. За ініціативою Уповноваженого Уряд ухвалив постанову № 940.

4. Запровадили першочергові гарантії для звільнених з російської неволі цивільних, які потребують невідкладної державної підтримки, до набуття ними статусу осіб, щодо яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України. Йдеться про надання таким людям медичної допомоги, забезпечення психологічною й реабілітаційною підтримкою, безоплатною правовою допомогою, предметами першої необхідності, надання одноразової грошової допомоги у розмірі 50 000 гривень тощо.

5. За ініціативи Омбудсмана України Дмитра Лубінця Мінсоцполітики опрацювало проєкт Закону, який передбачає, що учасники бойових дій та люди з інвалідністю внаслідок війни **зможуть отримувати 100% свого заробітку** під час хвороби, а також у період вагітності та пологів, якщо вони мають необхідний страховий стаж. **Наразі документ проходить погодження.**

Щодо ветеранської політики:

- Від ветеранів та їхніх родин отримали близько **2 500 звернень**.
- Близько **18% із них стосувалися затримки до 6 місяців у призначенні та виплаті** одноразової грошової допомоги за загиблого військового.

Виявляли і системні порушення прав ветеранів: незаконне обмеження пенсій, затягування встановлення інвалідності, невиконання норми про забезпечення житлом, відсутність єдиного підходу до вшанування пам'яті загиблих.

Окремо за підтримки Ради Європи проведений **моніторинг додержання прав ветеранів у низці областей України** (Закарпатській, Львівській, Чернівецькій, Хмельницькій, Вінницькій). Напрацьовані рекомендації для органів влади щодо розбудови необхідної для ветеранів інфраструктури.

ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ ІЗ МОБІЛІЗАЦІЇ: першочергово — права людини

Омбудсман України Дмитро Лубінець відслідковує практику можливих порушень прав — як щодо громадян, так і щодо працівників ТЦК та СП під час проведення заходів із мобілізації.

За результатами звернень Уповноваженого органи досудового розслідування до Єдиного реєстру досудових розслідувань внесли відомості **про 34 випадки** порушення прав громадян службовими особами ТЦК та СП, дії яких містили ознаки кримінальних правопорушень.

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ — ФУНДАМЕНТ, НА ЯКОМУ ЗРОСТАЄ КРАЇНА

Із напрямку захисту прав дитини:

- Звернень — **3 426**.
- Моніторингових візитів — **831**.
- Опрацьованих проєктів нормативно-правових актів — **421**.
- Відкрито **673** провадження.

Понад 7 600 випадків поновлення прав

Робота була спрямована на поновлення ключових базових прав дитини — на життя і безпеку, сімейне виховання, освіту, охорону здоров'я, соціальний захист, гідне ставлення та захист від насильства.

Завдяки втручанню Уповноваженого дітей повертали додому, зокрема — **унікальний кейс повернення трирічного хлопчика з Каїру**, який залишався там без мами.

#RussiasATerroristState

БЛИЗЬКО 2 000 ДІТЕЙ ПОВЕРНУЛИ З ТОТ ТА РФ у межах ініціативи Президента України Bring Kids Back UA від 24 лютого 2022 року

Вдалося повернути вихованців Новопетрівської спеціальної школи з Миколаївщини. Діти опинилися під окупацією, потім їх перемістили до Криму, згодом – до Росії.

Вихователі, які були поруч з дітьми, розуміючи небезпеку життя під тиском ворога, врятували всіх дітей і виїхали з ними до Грузії, де проживали понад три роки. **У жовтні 2025 року діти повернулися в Україну.**

ЗАКОН, ЯКИЙ ПОЧИНАЄ ПРАЦЮВАТИ НА ДИТИНУ

1. Одне із ключових змін – усунення законодавчої колізії у наданні статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів. До Офісу Омбудсмана масово зверталися родини, яким відмовляли у статусі через суперечності між Законом України “Про охорону дитинства” та урядовим Порядком. Після відкриття проваджень і подання до Мінсоцполітики норми привели у відповідність. Результат – розширений перелік підстав для отримання статусу та спрощена процедура. **Тисячі дітей отримали реальний доступ до захисту.**

2. Ще одним кроком уперед став Закон України “Про наставництво”. У час, коли тисячі дітей втратили батьків або родинні зв'язки, **держава вперше системно визнала наставництво як соціальну послугу.** Закон визначив правила, вимоги до наставників і відкрив шлях як для індивідуального, так і корпоративного наставництва.

Захист прав дитини під час війни — це не про ідеальні закони. Це про здатність ухвалювати рішення вчасно!

ПОВЕРТАЮЧИ ОПОРУ: поновлення прав постраждалих від війни

Із напрямку захисту прав постраждалих внаслідок збройної агресії проти України:

- Звернень – **5 215**.
- Моніторингових візитів – **1 946**.
- Опрацьованих проєктів нормативно-правових актів – **225**.
- Відкрито **1 827** провадження.

Офіс Омбудсмана у 2025 році зосередився на системному захисті прав ВПО, українців за кордоном і мешканців ТОТ. **Вдалося поновити права понад 41 600 людей.**

Були підготовлені рекомендації для Уряду щодо **програм підтримки ВПО, посиленій захист прав громадян за кордоном** через консультації, моніторингові візити і аналітичні пропозиції.

Окремо – провели масштабну **правосвітницьку роботу для постраждалих від війни**, а також **навчання для педагогів, які працюють з дітьми з ТОТ.**

#RussiasATerroristState

УСУНЕННЯ БАР'ЄРІВ ДЛЯ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ВІЙНИ: зміни до законодавства

1. За зверненням Омбудсмана України **врегулювали встановлення інвалідності внаслідок війни для осіб, які отримали поранення на ТОТ.** У 2025 році Уряд ухвалив зміни, що дозволили підтверджувати такий статус для деокупованих територій. Наразі на розгляді Кабміну перебувають додаткові зміни, які мають поширити це право і на осіб, постраждалих на територіях, що залишаються в окупації.

2. Запровадили **єдиний механізм виплати пенсій і страхових виплат для людей, які тимчасово перебувають за кордоном, проживають на ТОТ або виїхали з них.** За зверненнями Уповноваженого Кабмін затвердив порядок, який дозволяє виплачувати пенсії ВПО без довідки про взяття на облік.

ЖИТТЯ БЕЗ ПРАВ: реальність на ТОТ

1. Системна конфіскація майна. 9 грудня 2025 року російська влада ухвалила закон, який запроваджує спеціальний порядок визнання житла на ТОТ України "безхазяйним". Майно може переходити у власність окупаційних органів без підтвердження власника, вноситися до спеціальних реєстрів до 1 січня 2030 року та передаватися іншим особам. У разі появи власника закон формально передбачає можливість компенсації.

2. Російський паспорт – не вибір, а примус. На ТОТ триває примусова паспортизація населення як інструменту інтеграції у політико-правовий і соціально-економічний простір РФ. Зафіксовані публічні заклики представників окупаційних адміністрацій про обов'язковість отримання паспортів Росії, у тому числі з озвученням можливих негативних наслідків у разі відмови, зокрема ризику примусового виселення або депортації за межі ТОТ.

3. Пропаганда під контролем: Росія централізує медіа та обмежує комунікації на окупованих територіях. РФ продовжує розширення власної інформаційної присутності на ТОТ України шляхом створення та реєстрації підконтрольних друкованих ЗМІ, а також залучення російських журналістів і медіаменеджерів до роботи.

Ці дії – лише кілька прикладів порушення прав людини! Офіс Омбудсмана систематично доносить цю інформацію міжнародним партнерам.

Створені Спеціальні доповіді Уповноваженого:

Щодо ситуації на ТОТ

Щодо доступу до освіти дітей та молоді з ТОТ

ЖИТТЯ В ПЕРЕСЕЛЕННІ: моніторинг умов проживання ВПО

Офіс Омбудсмана у 2025 році провів **804 моніторингові візити** до місць тимчасового проживання ВПО. За результатами **надані 2 323 рекомендації**.

Вони стосуються першочергових проблем:

- непристосованість санвузлів і душових для маломобільних осіб;
- недостатньої кількості меблів для зберігання особистих речей;
- необхідності ремонту житлових кімнат і спільних приміщень;
- відсутності протипожежної сигналізації й укриттів.

Щодо виконання рекомендацій:

- 60% – перебувають у процесі виконання;
- 24% – виконано;
- 6% – виконано частково;
- 6% – не виконано.

УКРИТТЯ – НЕ ДЛЯ “ГАЛОЧКИ”, А ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЖИТТЯ

Офіс Омбудсмана системно працює, щоб кожне укриття в Україні було безпечним, доступним і придатним для використання всіма громадянами.

1 066 моніторингові візитів провели. **Надали 3 838 рекомендацій**.

Основна тематика: забезпечення аптечками, безбар'єрним доступом, достатніми запасами води, зручними місцями для сидіння й зрозумілими навігаційними показниками.

Щодо виконання рекомендацій:

- 67% – у стадії виконання;
- 26% – виконані;
- 4% – невиконані.

КОНКРЕТНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДЛЯ ЛЮДЕЙ: відновлення соціальних і економічних прав

Із напрямку захисту соціальних та економічних прав громадян:

- Звернень – **4 940**.
- Моніторингових візитів – **90**.
- Опрацьованих проєктів нормативно-правових актів – **1 310**.
- Відкрито **695** проваджень.
- Внесено **7** подань Уповноваженого до органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

У 2025 поновлені права понад 23 000 громадян: осіб з інвалідністю, осіб похилого віку, людей, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, повнолітніх осіб з числа дітей сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, сімей загиблих працівників та інших.

РЕАЛІЗАЦІЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ: рішення Уряду й центральних органів влади

За результатами роботи із захисту соціальних й економічних прав центральні органи виконавчої влади **врахували рекомендації Уповноваженого**, надані:

→ **у двох спеціальних доповідях, спрямованих на захист прав:**

1. повнолітніх осіб, які потребують опіки та піклування

Мін'юст розпочав процедуру ратифікації Конвенції про міжнародний захист повнолітніх осіб. Також затвердили Операційний план заходів з реалізації у 2025-2027 роках Стратегії реформування психоневрологічних, інших інтернатних закладів та деінституціоналізації догляду за повнолітніми особами з інвалідністю та особами старшого віку до 2034 року.

2. громадян на чисту та доступну воду

Уряд затвердив Операційний план реалізації у 2025-2027 роках Водної стратегії України до 2050 року, яким передбачили визначення зон вразливих до накопичення нітратів на виконання положень Директиви Ради Європейського економічного співтовариства від 12 грудня 1991 року щодо захисту вод від забруднення, спричиненого нітратами з сільськогосподарських джерел.

→ до проєктів нормативно-правових актів, спрямованих на захист прав:

■ людей, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи:

актуалізували перелік спеціалізованих закладів охорони здоров'я, які лікують таких осіб.

■ людей з інвалідністю та осіб, які не мають права на пенсію:

1. визначені конкретні терміни для територіальних органів Пенсійного фонду України, впродовж яких необхідно прийняти рішення про призначення державної соціальної допомоги, в умовах передачі їм функцій від органів соціального захисту населення;

2. удосконалили систему реабілітації для осіб з інвалідністю шляхом впровадження оновленої індивідуальної програми реабілітації;

3. передбачили встановлення нової причини інвалідності – позбавлення особи особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України.

■ працівників об'єктів критичної інфраструктури, державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування:

удосконалили Порядок призначення одноразової грошової допомоги для цієї категорії працівників, яким завдано шкоди життю та здоров'ю внаслідок збройної агресії Росії. Право на таку допомогу настає навіть у разі включення ОКІ до Реєстру об'єктів критичної інфраструктури після настання нещасного випадку.

■ споживачів житлово-комунальних послуг:

забезпечили право громадян, які використовують електроенергію для опалення житла, на пільговий тариф до 30 квітня 2026 року.

■ громадян на доступ до культурних цінностей і збереження культурної спадщини:

затвердили Стратегію розвитку культури в Україні на період до 2030 року.

Аналітичний звіт

щодо додержання прав людини під час проходження оцінювання повсякденного функціонування особи

До Секретаріату Європейської соціальної хартії подали **Альтернативну доповідь** до п'ятнадцятої Національної доповіді Уряду України щодо реалізації положень Європейської соціальної хартії (переглянутої) за Групою 1 – трудові права.

Цей документ підготовлений Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини на основі даних парламентського контролю за додержанням трудових прав громадян, а також інформації, отриманої від сторін соціального діалогу – профспілок, об'єднань роботодавців, державних органів, підприємств різних форм власності. Такий комплексний підхід дозволив забезпечити об'єктивність оцінки ситуації у цій сфері”, – зазначає

Представник Уповноваженого з соціальних та економічних прав Олена Колоброва.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ: Формула миру, рішення, підтримка

Офіс Омбудсмана зміцнює взаємодію на міжнародній арені: Омбудсман України Дмитро Лубінець та керівництво Офісу у 2025 році **провели 154 зустрічі** з представниками іноземних дипломатичних установ, делегацій, організацій. Уповноважений виступив на **12 міжнародних заходах**.

Робоча група з людського виміру присвячена пункту 4 Формули миру функціонує як постійна платформа для фахового діалогу та координації зусиль у сфері захисту прав людини, зокрема у процесі повернення трьох категорій українських громадян: дітей, незаконно затриманих цивільних і військовополонених. **За співголовування України, Канади та Норвегії провели 11 засідань Робочої групи, у 2025 – 4 із них.**

Міжнародна коаліція за повернення українських дітей на чолі з Україною та Канадою – ключова міжнародна платформа координації зусиль у цьому питанні. Коаліція об'єднує **46 держав-членів та 4 країни-спостерігачі**.

Упродовж 2025 року до Міжнародної коаліції приєдналися:

Держави:

- Андорра
- Монако

Міжнародні організації:

- Рада Європи
- Європейський Союз
- Парламентська асамблея ОБСЄ

#RussiasATerroristState

РОБОТА НА РІВНІ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЙ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Інституція Офісу Омбудсмана України набула членства в:

- Європейській мережі органів з питань рівності (**EQUINET**);

- Уповноважений вступив на посаду члена Ради директорів Міжнародного інституту омбудсмана (**IOI**), членом якого є інституція Омбудсмана;

- триває робота над тим, щоб Україна набула статусу спостерігача в Агенстві ЄС з основоположних прав (**FRA**);

- Уповноважений став членом Правління Європейської мережі національних інституцій з прав людини (**ENNHRI**) та альтернативним членом Правління Глобального альянсу національних інституцій з прав людини (**GANHRI**). Окрім цього, у серпні 2025 року інституція Уповноваженого розпочала підготовку до проходження повторної акредитації у Глобальному альянсі національних інституцій з прав людини (GANHRI) з метою підтвердження статусу “А”. У жовтні 2025 року було підготовлено та направлено необхідну документацію для розгляду під час 47-ї сесії Підкомітету з акредитації GANHRI.

КРОКИ ДО ЄВРОПИ: результати роботи у сфері євроінтеграції

Офіс Омбудсмана посилив міжнародну співпрацю в контексті євроінтеграції України:

- продовжувався активний діалог з Представництвом ЄС в Україні та з Консультативною місією ЄС в Україні;
- опрацювали **понад 100 запитів** у процесах європейської інтеграції;
- беремо участь в офіційному скринінгу законодавства, зокрема взяли участь у 2 двосторонніх зустрічах України та Європейської Комісії, забезпечили внесок інституції до **Звіту України в межах Пакета розширення ЄС 2025 року**, забезпечили експертну участь у **підготовці переговорної позиції України за розділом 23 “Судова влада та основоположні права”**, долучилися до напрацювання Дорожніх карт з питань верховенства права та функціонування демократичних інституцій, Плану заходів щодо захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України;
- долучилися до міжвідомчих та робочих (переговорних) груп: взяли участь загалом у **5 засіданнях Міжвідомчої робочої групи** з питань забезпечення переговорного процесу про вступ України до ЄС та адаптації законодавства України до права ЄС, та **робочих (переговорних) груп** щодо підготовки переговорних позицій України під час переговорів з ЄС щодо укладення Угоди про вступ України до Європейського Союзу.

УКРАЇНЕЦЬ В УВ'ЯЗНЕНІ ЗА КОРДОНОМ: захищаємо його права

Українець Сергій Кузнецов був затриманий в Італії у справі про підлив газогонів “Північний потік”. Через неналежні умови утримання та відсутність необхідної дієти він оголосив голодування. **Після втручання Офісу Омбудсмана України**, зокрема звернень до керівництва ЄС та Італії, його права були поновлені.

У листопаді 2025 року Сергія Кузнецова передали Німеччині. Омбудсман України продовжив захист його прав, звернувшись до компетентних органів і правозахисних інституцій. Попри зафіксовані порушення умов утримання, справа перебуває під постійною увагою.

ЗАХИСТ БЕЗ ВИНЯТКІВ: як працювали механізми рівності

**Із напрямку захисту рівних прав і свобод,
прав національних меншин,
політичних та релігійних поглядів:**

- Звернень – **1 756**.
- Моніторингових візитів – **70**.
- Опрацьованих проєктів нормативно-правових актів – **365**.
- Відкрито **199** проваджень.

ЗМІНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА — УСУНЕННЯ БАР'ЄРІВ У ДОСТУПІ ДО ПРАВ І ПОСЛУГ

- 1.** Врегулювали видачу закордонного паспорта, виготовленого на ім'я дитини, одному з батьків або іншій уповноваженій особі.
- 2.** Закріпили можливість виїзду працівників ДМС з мобільними станціями для прийому документів у віддалених, важкодоступних або постраждалих від війни населених пунктах, а також для осіб, які перебували в місцях несвободи через збройну агресію.
- 3.** Затвердили **Державний стандарт** консультування з адаптації житла для осіб з інвалідністю та обмеженими можливостями; його прийняття Уповноважений рекомендував у 2024 році у своїй Щорічній доповіді.

ЗАХИСТ ПРАВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН: ключові аспекти

У 2025 році Офіс Омбудсмана зосередив роботу у сфері захисту прав національних меншин **на подоланні системних бар'єрів у доступі до документування, базових прав і публічних послуг:**

- **пілотний проєкт з документування осіб з числа ромської національної меншини у м. Мукачеві:** опрацьовані 302 індивідуальні кейси: 159 осіб отримали паспорти, 83 людям оформлено свідоцтва про народження, 68 — отримали правничу допомогу. Також підготували 12 рекомендацій для органів влади, оновили Дорожню карту документування та створили аналітичний звіт із ключовими бар'єрами і можливостями масштабування.
- **проєкт “Соціальний атлас ромських громад Закарпаття”:** опитали 530 ромських домогосподарств, зібрали дані про 1 373 дорослих та 1 538 дітей у низці громад. Реалізували **просвітницьку складову:** провели 7 заходів

у 6 територіальних громадах за участі понад 120 представників ромської спільноти, включно з ромськими медіаторами. Розробили та поширили інформаційний довідник для ромських родин.

■ затвердили **комплексні методичні рекомендації для проведення моніторингових візитів і безвізних перевірок** щодо дотримання прав національних меншин (спільнот) та корінних народів України.

Із **75** рекомендацій **76%** виконані або перебувають у процесі реалізації – результати виконання рекомендацій Спеціальної доповіді Уповноваженого щодо дотримання прав національних меншин (спільнот) і корінних народів в умовах збройної агресії РФ проти України.

■ **Зафіксували низький рівень прогресу у сфері документування та протидії дискримінації.**

ГАРАНТІЇ ЗАКОННОСТІ У ЗБЕРЕЖЕННІ РЕЛІГІЙНОЇ СПАДЩИНИ

У 2025 році **Офіс Омбудсмана долучився до роботи Комісії** з перевірки історичної та наукової цінності останків Преподобних Печерських у Ближніх і Дальніх печерах Національного заповідника “Києво-Печерська лавра”.

Випуск №1, 2026

Протягом року здійснили **22 робочі візити, у межах яких оглянуто 63 об’єкти Ближніх та 34 об’єкти Дальніх печер**. Це забезпечило прозорість і правомірність процедур й збереження об’єктів релігійної спадщини.

НЕВІДКЛАДНА ПІДТРИМКА ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД СНПК: понад тисячу осіб отримали репарації

Окрему увагу приділено захисту осіб, які постраждали від домашнього та сексуального насильства, у тому числі пов’язаного зі збройним конфліктом: посилено роботу притулків, оновлено місцеві механізми реагування, розпочато кримінальні провадження.

До Пілотного проєкту із надання невідкладних проміжних репарацій особам, постраждалим від сексуального насильства, пов’язаного з конфліктом, який реалізувався Глобальним Фондом тих, хто пережив насильство надійшло **1 208 звернень від осіб**, які ймовірно постраждали від СНПК. **Представник Уповноваженого Олександр Осіпов** входив до складу Наглядової ради цього проєкту.

■ **Виплату репарацій** погодили для понад **1 000 постраждалих осіб**, серед яких 726 чоловіків, 331 жінка та 23 діти.

МАЙЖЕ ЧЕРЕЗ 20 РОКІВ: Костел Святого Миколая у Києві повернули релігійній громаді

До Омбудсмана України звернулася релігійна громада парафії Святого Миколая в Києві через невиконання Мінкультом судового рішення про передачу Костелу у користування парафії.

Попри доручення Президента України та підписаний із Міністерством культури України меморандум, Костел роками залишався “концертним майданчиком”, а не повноцінним місцем молитви.

Офіс Омбудсмана взяв справу під контроль: направив запити, з’ясував обставини, здійснили моніторинговий візит до Костелу. Виявили та зафіксували – Костел перебував в аварійному стані!

За всіма заходами нашого реагування справедливість перемогла: **6 січня 2026 року Костел Святого Миколая нарешті передано релігійній парафії.**

#RussiasATerroristState

ВИБОРИ ПІД ЧАС ТА ПІСЛЯ ВІЙНИ: безпека, права та довіра громадян

Основою для будь-яких рішень у сфері виборчого процесу мають стати:

- Конституція і Закони України. Зокрема, вибори мають відбутися після закінчення воєнного стану;
- реальні гарантії безпеки: для виборців, кандидатів, членів комісій та виборчої інфраструктури;
- можливість забезпечення виборів для всіх: ВПО, військових, українців за кордоном, жителів прифронтових територій і, зокрема, людей на ТОТ.

Проведення виборів в онлайн-форматі наразі є неможливим через безпекові, технічні та правові ризики. Цифрові інструменти можуть застосовуватися виключно для спрощення реєстрації виборців, але не для самого голосування.

Омбудсман України Дмитро Лубінець, його Представник з рівних прав і свобод, прав національних меншин, політичних та релігійних поглядів Олександр Осіпов, Радники Уповноваженого за напрямками, увійшли до складу Робочої групи з підготовки законодавчих пропозицій щодо організації виборів в умовах особливого періоду та повоєнних виборів.

ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ НЕСВОБОДИ: захист і контроль

Реалізація функцій Національно-превентивного механізму:

- Моніторингових візитів – **626**.
- Опрацьованих проєктів нормативно-правових актів – **46**.
- Подань Уповноваженого – **62**.
- Запитів та ініціативних листів – **861**.
- Розпочали **10** кримінальних проваджень за повідомленнями Представника Уповноваженого.

Кілька прикладів змін:

1. До Закону України “Про соціальні послуги” внесли зміни, що зобов’язують надавачів соціальних послуг у закладах несвободи реєструватися у державному Реєстрі. Встановили відповідальність за надання послуг без реєстрації.

2. Розробили нові правила для інтернатів та будинків для людей похилого віку і з інвалідністю, щоб покращити санітарні умови та роботу медперсоналу. Крім того, ініціювали зміни, щоб зарплати медичних працівників соціальних закладів прирівняли до зарплат у звичайних медзакладах.

3. Ініціювали зміни до правил для інтернатів та соціальних закладів, щоб:

- замінити дискримінаційні терміни щодо людей з інвалідністю на сучасні й відповідні до законів та міжнародних стандартів;
- покращити порядок обліку та використання пенсій і соціальної допомоги для підопічних інтернатів, включно з недієздатними дорослими, щоб гроші використовувалися правильно і прозоро.

4. Ініціювали зміни до законодавства для **впровадження електронної системи обліку та контролю в пенітенціарних установах**, яка фіксуватиме переміщення ув’язнених і засуджених між камерами та установами, контролюватиме роботу відеоспостереження та його технічний стан.

Створили автоматизовану систему НПМ

Основне завдання – зробити роботу НПМ більш ефективною та прозорою. Для цього вдосконалюється збір, обробка й аналіз даних, упорядковуються внутрішні робочі процеси та організація моніторингової діяльності, а також посилюється інституційна спроможність НПМ. **Наразі автоматизована система проходить тестування**, а її запуск у роботу заплановано на січень 2026 року.

ТРИ ПІЛОТНИХ ПРОЄКТИ — МЕТА ОДНА: захист прав людини

Офіс Омбудсмана реалізував три ключових пілотних проєкти:

- 1. Регіональні групи НПМ.** Залучені громадські монітори до відвідувань місць несвободи: здійснили **76** відвідувань у 19 областях України, підготували звіти та надіслали рекомендації органам влади.
- 2. Взаємодія зі спостережними комісіями обласних і районних державних адміністрацій.** У межах цього проєкту провели **7** повторних відвідувань у Київській, Одеській, Івано-Франківській, Чернігівській і Волинській областях, що сприяло покращенню координації та контролю за дотриманням прав людини на місцях.
- 3. Систематичний моніторинг у Київському слідчому ізоляторі.** Спільно з громадськими моніторами НПМ здійснили **70** відвідувань установи для оцінки умов утримання та дотримання прав засуджених і осіб, узятих під варту.

Крім того, у співпраці з благодійним фондом “Let’s help” реалізували навчальний проєкт “Права людини в геріатричних закладах”, що включав 10 тренінгів у різних регіонах України для підвищення обізнаності персоналу щодо прав осіб старшого віку та осіб з інвалідністю.

moscowconvention.com

ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ЯК ФУНДАМЕНТ ДЕМОКРАТІЇ

Із напрямку захисту інформаційних прав:

- Повідомлень за напрямком – **18 621**.
- Звернень – **4 136**.
- Проваджень – **2 580**.
- Моніторингових візитів – **356**.
- Перевірок з питань захисту персональних даних – **104**.
- Приписів за результатами перевірок з питань захисту персональних даних – **72**.
- Опрацьованих проєктів нормативно-правових актів – **901**.
- Подань Уповноваженого – **3**.
- Протоколів за порушення вимог Закону України “Про доступ до публічної інформації” (ст. 212-3 КУпАП) – **13**.
- Протоколів за невиконання законних вимог Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (ст. 188-40 КУпАП) – **1**.

КРАЦІ ПРАКТИКИ ДОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН

→ **Скандал із даними Захисника: паспорт, ІПН і адреса у відкритому доступі**

До Офісу Омбудсмана **звернувся військовослужбовець** у зв’язку з незаконним поширенням його персональних даних у мережі Інтернет, зокрема через телеграм-боти. У них були оприлюднені відомості, що містили прізвище, ім’я та по батькові, дату народження, реєстраційний номер облікової картки платника податків, паспортні дані, адресу проживання та номер телефону заявника. Також відбувалося поширення персональних даних й інших осіб.

За виявленими ознаками кримінального правопорушення матеріали передали до Національної поліції України, яка внесла відомості до ЄРДР та розпочала досудове розслідування.

→ **“Укрпошта” припинила особистий прийом громадян під час війни**

“Укрпошта” розмістила інформацію про тимчасове припинення особистого прийому громадян у зв’язку із введенням в Україні воєнного стану та з метою забезпечення безпеки. **За результатами реагування Омбудсмана підприємство повідомило про підготовку оновлених правил прийому громадян на 2026 рік з урахуванням рекомендацій.**

→ **Офіс Омбудсмана забезпечив доступ журналістки до публічної інформації**

Кам'янець-Подільська міська рада не надала журналістці ЖАР.INFO інформацію про закордонні відрядження депутатів.

Лише після втручання Офісу Омбудсмана право на доступ до інформації поновили, розпорядник надав журналістці запитовану інформацію.

→ **Підвищили тарифи та сховали цифри: директор керуючої компанії оштрафований після втручання Омбудсмана**

Після звернення громадянки до Уповноваженого встановили порушення права на доступ до інформації з боку житлового будівельного корпоративу "Управдом". Компанія відмовилася надавати економічне обґрунтування підвищення вартості послуг і проігнорувала офіційні роз'яснення Офісу Омбудсмана.

Директора кооперативу притягнули до відповідальності: Подільський районний суд м. Києва визнав його винним і наклав адміністративний штраф.

→ **Офіс Омбудсмана продовжує захищати права ветеранів і громадян на доступ до важливої інформації**

Учасник бойових дій, ветеран війни та особа з інвалідністю через війну звернувся до Офісу Омбудсмана через відмову Голосіївської РДА надати копії документів щодо двох самовільних споруд у Голосіївському парку.

Після втручання Офісу Омбудсмана РДА повторно розглянула запит та надала всю необхідну інформацію, поновивши право ветерана на доступ до публічної інформації.

ДОДЕРЖАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ: 106 просвітницьких заходів

- Це тренінги для ЦВК, Нацполупу, Всеукраїнської Асоціації ОТГ, Національної школи суддів, Патрульної поліції, Державної аудиторської служби, Пенсійного фонду, ТЧХУ та інших організацій.
- Курс "Програма підготовки тренерів відповідальних осіб з питань захисту персональних даних (DPOs) в українських державних установах" (спільно з Вищою школою публічного управління за підтримки ESTDEV та Proud Engineers).
- Освітній серіал для відповідальних осіб з питань захисту персональних даних (DPO) на "Дія.Освіта" та на навчальних порталах ЄС (за підтримки проєкту EU4DigitalUA).
- Тренінгові сесії в Літній школі тренерської майстерності з питань захисту персональних даних та доступу до публічної інформації.
- Переклади рішень Європейської ради із захисту даних (EDPB) за підтримки GIZ та у межах проєкту "Реінжиніринг державних послуг у Східному партнерстві".

Із напрямку захисту права на справедливий суд і процесуальних прав:

- Звернень – **7 164**.
- Проваджень Уповноваженого – **109**.
- Опрацьованих проєктів нормативно-правових актів – **733**.
- Моніторингових спостережень – **403**.
- Внесли **11** подань Уповноваженого.
- Внесли **1** конституційне подання Уповноваженого.
- Розпочали **81** кримінальне провадження за результатами ініційованих Уповноваженим перевірок.

КОНКРЕТНІ ПРИКЛАДИ РОБОТИ:

закон — основа всього

→ Процесуальні права у цивільному та адміністративному судочинстві

704 судові справи Окружного адміністративного суду міста Києва не включили до переліку справ, які мали бути передані до інших судів, що порушувало право людини на доступ до правосуддя. Уповноважений звернувся до Державної судової адміністрації, після чого розпочали перевірку справ. У результаті виявили 710 таких справ і передали їх на автоматизований розподіл, чим поновили права 287 фізичних та 430 юридичних осіб.

→ Процесуальні права у кримінальному провадженні

До Уповноваженого звернулася мати п'ятирічної дівчинки з Чернігівщини через бездіяльність у справі про багаторічну несплату аліментів батьком, **борг яких перевищив 120 тисяч гривень**. Після звернення до обласної прокуратури постанову про закриття провадження скасували, **розслідування поновили**, а батькові повідомили про підозру. Справу передали до суду.

ЗАКОНОДАВСТВО ТА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВ ЛЮДИНИ

1. Посилення гарантій доступу ув'язнених і засуджених осіб до безоплатної правничої допомоги. Вдалося закріпити обов'язок адміністрації установ виконання покарань забезпечувати **засудженим доступ до адвоката не пізніше ніж за 24 години** після накладення дисциплінарного стягнення та призупиняти провадження до надання правничої допомоги.

2. Внесення змін до правил внутрішнього розпорядку СІЗО. Ці зміни передбачають порядок дій осіб, взятих під варту, та персоналу слідчих ізоляторів ДКВС України для оформлення та отримання попередньо ув'язненими пенсії відповідно до законодавства про пенсійне забезпечення. Окрім того, Уповноважений звернувся до Мінсоцполітики, після чого Пенсійний фонд України розробив і в березні 2025 року ухвалив постанову № 13-1. Нею врегулювали порядок особистого прийому в СІЗО та установах виконання покарань і забезпечили реалізацію права попередньо ув'язнених осіб на пенсійне забезпечення.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ: вимір захисту

Офіс Омбудсмана здійснює **постійну комунікацію та експертну підтримку** в межах міждержавних справ України проти Росії. Зокрема у тих питаннях, що стосуються порушень РФ вимог МГП щодо українських військовополонених, цивільних громадян, дітей.

Знаковим стало винесення 9 липня 2025 року Великою Палатою ЄСПЛ рішення у міждержавній справі **“Україна та Нідерланди проти Росії”**, у якому задовольнила майже всі скарги України, подані проти РФ.

- **ЄСПЛ констатував**, що події в Україні є безпрецедентними в історії Ради Європи. Характер і масштаби насильства, а також зловісні заяви щодо державності України, її незалежності становлять загрозу мирному співіснуванню, яке існує в Європі.
- **Окремий акцент – на проблемі викрадення та незаконного переміщення українських дітей.** У своїх висновках Суд посплався на докази, що підтверджують системність цих порушень. Зокрема, ЄСПЛ врахував дані, представлені Уповноваженим у спеціальній доповіді “НЕРОЗКВІТЛІ” (2023 рік). Також Суд узяв до уваги публічні коментарі та заяви Уповноваженого, зроблені в медіа й на міжнародних платформах.

СУДОВІ РІШЕННЯ НЕ МОЖУТЬ ЧЕКАТИ ЗАКІНЧЕННЯ ВІЙНИ

Сьогодні в Україні діє **законодавча норма, яка повністю зупиняє виконання будь-яких судових рішень** проти органів та юридичних осіб, залучених до оборони держави. Цей мораторій передбачений абзацом 22 пункту 10-2 розділу XIII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про виконавче провадження”.

Встановлений мораторій призводить до нівелювання як прав, захищених судом, так і самого права на судовий захист в аспекті забезпечення державою належного виконання судових рішень немайнового характеру під час дії воєнного стану в Україні.

Вбачаючи у цьому порушення прав людини, **Омбудсман України Дмитро Лубінець звернувся до Конституційного Суду України. Наразі КСУ відкрив провадження за поданням Уповноваженого.**

ГУМАНІТАРНИЙ МАНДАТ НЕ МОЖЕ БУТИ НЕЙТРАЛЬНИМ ДО ТЕРОРУ

Омбудсман України Дмитро Лубінець, перебуваючи з робочим візитом у Женеві, провів зустріч із **Президенткою МКЧХ Мір'яною Споляріч Еггер**.

“ Я висловив принципову незгоду та глибоке емоційне обурення заявою регіональної директорки МКЧХ з питань Європи та Центральної Азії. Формулювання, які ставлять на один рівень державу-агресора і державу, що захищається, є неприпустимими, а на такому рівні – ще й небезпечними”, – написав **Омбудсман України Дмитро Лубінець**.

Він акцентував:

- Росія веде війну і цілеспрямовано б'є по енергетичній інфраструктурі України, залишаючи мільйони людей без тепла, світла й води в сильний мороз. Наші громадяни, зокрема діти, мерзнуть у садочках, школах, на вулиці та вдома.
- Росія б'є по навчальних закладах, лікарнях, житлових будинках. Наприклад, 9 січня російський дрон влучив у дім нашої колеги. Внаслідок обстрілу загинув медик, який рятував життя після атаки. Чоловік тікав від росіян із тимчасово окупованої Нової Каховки, але загинув у Києві жахливою смертю – під завалами. Це не абстрактне протистояння, а свідомо тактика терору проти цивільних.

Запросив керівництво МКЧХ відвідати Україну і на власні очі побачити наслідки російських ударів. Наприклад, провести день у нашому офісі – і зрозуміти, як працюють люди за таких умов. І як живуть у домішках, де світло є лише 3 години на день, де температура в приміщеннях у кращому випадку +7 – як зараз на вулицях Женеві. Можливо, тоді слова на папері знову почнуть відповідати реальності”, – зазначив **Уповноважений**.

Також під час зустрічі вдалося обговорити ключові питання:

- проблему доступу МКЧХ до українських військовополонених і незаконно затриманих цивільних, а також залученість організації до їхньої верифікації;
- побудову ефективної системи пошуку зниклих безвісти;
- супровід МКЧХ громадян України, які хочуть виїхати з ТОТ;
- питання обміну військовополоненими, якому приділили багато часу.

МКЧХ потрібен доступ. Але насамперед – до українських військовополонених і цивільних, яких Росія незаконно утримує. Саме це є мандатом організації. І саме відсутність системного доступу до наших людей у полоні роками підриває довіру до МКЧХ. Звертаю увагу керівництва МКЧХ на те, що **Україна очікує від міжнародної організації послідовної реалізації гуманітарного мандату!**” – зазначає **Дмитро Лубінець**.

РОСІЯ ПЕРЕТВОРЮЄ ЗИМУ НА ЗБРОЮ: удари по цивільній і критичній інфраструктурі

Удари по енергетиці, водопостачанню та тепломережах – це не “побічні втра-ти”, а **свідома стратегія**: залишити міста без світла, тепла й води в мороз, зму-сити людей виживати в умовах, несумісних із нормальним життям. Росія б’є по енерго- та теплоінфраструктурі Києва та Київщини, Харківщини, Дніпропетровщини та інших регіонах.

- В оселях жителів міста Києва, столиці України, через постійні обстріли, від-сутність тепла та електроенергії, **температура повітря може сягати +2 граду-си за Цельсієм**.
- Деякі люди перебувають без електрики до 5-ти діб!

#RussiaIsATerroristState

Люди отримують їсти та гріються у “Пунктах Незламності”.

2025 РІК СТАВ НАЙСМЕРТНОСНІШИМ ДЛЯ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ

Росія щодня вчиняє найтяжчі злочини та системно порушує норми між-народного гуманітарного права. Через регулярні удари по мирних містах від 24 лютого 2022 року:

- загинули понад 14 700 цивільних, понад 39 500 – поранені;
- Росія вбила близько 670 дітей, ще понад 2 300 – отримали поранення.

- У 2025 році загинули 2 514 осіб, ще понад 12 000 отримали поранення. Це на 31% більше, ніж у 2024 році. Найбільші удари відбулися по мирних містах, зокрема Києву, Тернополю, Кривому Розі, Сумах.

Серед матеріальних збитків:

- пошкоджені й зруйновані понад 250 000 житлових будинків;
- 4 456 закладів освіти постраждали від бомбардувань та обстрілів, 408 з них зруйновані повністю;
- пошкоджені або зруйновані 2 551 об'єкт у складі 817 закладів охорони здоров'я;
- пошкоджені та зруйновані 1 640 пам'яток культурної спадщини та 2 446 об'єктів культурної інфраструктури;
- зафіксовані руйнування понад 700 релігійних об'єктів, серед них 53 об'єкти знищені повністю.

Вперше з часів Другої світової війни Росія вдарила по Києво-Печерській лаврі. Це відбулося у ніч на 24 січня 2026 року.

Національний заповідник, внесений до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, який пережив століття, імперії й війни ХХ століття, став мішенню у ХХІ-му!

Руйнування святинь, які перебувають під міжнародним захистом, є грубим порушенням міжнародного гуманітарного права, зокрема положень Гаазької конвенції 1954 року про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту.

ЦІ ДІЇ — ТЕРОР ТА ГЕНОЦИД ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ!

Росія має бути зупинена вже зараз, інакше виникає питання:

чи зробить світ висновки з історії, чи знову дозволить геноциду стати “нормою”?!

Омбудсман України Ombudsman of Ukraine

2025 рік має стати роком справедливості для України і всього вільного світу, роком притягнення Російської Федерації до відповідальності за військові злочини. Ми ретельно документуємо кожне порушення, аби винні були покарані.

Мир для України має бути справедливим.

#StandWithUkraine

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Уповноважений Верховної Ради України
з прав людини

✉ lubinets@ombudsman.gov.ua

Гаряча лінія Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини: 800 5.1.2.0 5.1.2.0 5.1.2.0

електронна пошта: hotline@ombudsman.gov.ua

